

Upravništvo: Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Insertna oddelka: Ljubljana, Pucinijska ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglašje iz Italije in
inozemstvo: UPI S. A., MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštno-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije: Servizio Conti, Corr. Post. No 41-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.

Uredništvo:
Ljubljana — Pucinijska ulica št. 5,
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Der erbitterte Grosskampf in Italien

Britische Durchbruchversuche in den Albanen Bergen gescheitert — Im Osten nördlich Jassy tiefgegliedertes feindliches Stellungssystem durchbrochen

Aus dem Führerhauptquartier, 31. Mai. DNE. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Am Süd- und Südostrand der Albanen Berge scheiterten auch gestern wieder alle mit starken Infanterie- und Panzerverbänden geführten Durchbruchversuche des Feindes in erbitterten Kämpfen. Im Raum Lanuvio wurden dabei von 200 angreifenden feindlichen Panzern 78, meist im Nahkampf, vernichtet. Der Gefreite Vetter in der Panzerjägerkompanie eines Grenadierregiments schoss mit seinem Geschütz aus nächster Entfernung 11 Panzer ab. In den Lepiner-Bergen brachen marokkanische Gebirgstruppen in unsere Sicherungslinien ein und erreichten nach hartem Kampf Carpineto. Im Abschnitt beiderseits Frosinone südöstlich Sora, sowie bei und südwestlich Alfedena brachten unsere Nachtruppen in andauernden zähen Kämpfen das Vorgehen überlegener feindlicher Kräfte zum Stehen.

Kampf- und Nachtschlachtflugzeuge griffen Ziele im Raum von Cisterna sowie feindliche Kolonnen und Batteriestellungen im Raum von Aprilia mit guter Wirkung an.

Ein Verband deutscher Torpedoflugzeuge versenkte in der Nacht zum 31. Mai aus einem feindlichen Geleite im Mittelmeer einen Transporter und 3 Frachter mit 23.000 BRT. Ein weiterer Transporter, 5 Frachter, sowie ein Tanker mit zusammen 44.000 BRT wurden beschädigt.

Im Osten durchbrochen nördlich Jassy Infanterie- und Panzerverbände von starken deutschen und rumänischen Kampf- und Schlachtfliegern hervorragend unterstützt, ein stark ausgebautes und tiefgegliedertes feindliches Stellungssystem und warfen die Sowjets in harten Kämpfen in die dahinterliegende Flussniederung zurück.

Das gewonnene Gelände wurde gegen wiederholte starke Gegenangriffe der Bolschewisten gehalten. Jagd- und Schlachtflieger vernichteten über diesem Raum 69 feindliche Flugzeuge.

In der Nacht zum 31. Mai wurden die Eisenbahnknotenpunkte Kasatin und Fastow durch starke Verbände deutscher Kampfflugzeuge wirksam bombardiert.

Schlachtflugzeuge versenkten im Finischen Meerbusen drei sowjetische Sicherungsfahrzeuge, ein weiteres wurde beschädigt.

Nordamerikanische Bomber drangen bei Tage in das Reichsgebiet ein und verursachten durch Abwurf von Spreng- und Brandbomben in einigen Orten Schäden und geringe Personenverluste. Luftverteidigungskräfte vernichteten 42 feindliche Flugzeuge.

In der vergangenen Nacht warfen einige britische Flugzeuge Bomben auf Orte im rheinisch-westfälischen Raum.

Im Kampf gegen die britisch-nordamerikanischen Terrorflieger zeichnete sich eine Jagdgruppe unter Führung von Major Freitag besonders aus.

Unterseeboote versenkten sieben Schiffe mit 29.500 BRT sowie acht Zerstörer und Geleitfahrzeuge und schossen ausserdem sechs feindliche Flugzeuge ab.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Seestreitkräfte, Bortflak von Handelsschiffen und Marineflakartillerie vernichteten im Monat Mai 200 feindliche Flugzeuge.

Ogorčena velika borba v Italiji

Britanski poizkusi proboja v Albanskih gorah so se izjalovili — Na vzhodu je bil severno od Jasija prebit globok sistem sovražnikovih postojank

Führerjev glavni stan, 31. maja. DNE. Vrhovno poveljništvu oboroženih sil javlja:

Na južnem in južnozahodnem robu Albanskih gor so se tudi večeraj v ogorčenih bojih znova izjalovili vsi z močnimi pehotnimi in oklopniškimi oddelki izvedeni sovražnikovi poizkusi proboja. Na področju Lanuvija smo pri tem izmed 200 napadajočih oklopnikov večina v bližinskih bojih uničili 78 tankov. Desetnik Vetter iz čete oklopniških lovcev nekega grenadirskega polka je s svojim topom prav iz bližine uničil 11 oklopnikov. V Lepinskih gorah so maroške plašinske čete vdrle v naše zaščitne erte in po hudih bojih dosegle Carpineto. V odseku na obeh straneh Frosinona južnovzhodno od Sore ter pri Alfedeni so naše zaščitnice v trajnih žilah bojih ustavile napredovanje nadmočnih sovražnikovih sil.

Bojna letala za nočne borbe so z dobrim uspehom napadla cilje na področju Cisterne ter sovražnikove kolone in topniške postojanke na področju Aprilije.

Oddelki nemških torpednih letal je v noči na 31. maj potopili iz neke sovražnikove ladijske spremeljave na Sredozemskem morju eno prevozno in tri tovorne ladje s skupno 23.000 tonami. Neka nadaljnja prevozna ladja, 5 tovornih parnikov ter 1 petrolejska ladja s skupno 44.000 tonami so bile poškodovane.

Na vzhodu so severno od Jasija pehotni in oklopniški oddelki, podprti z močnimi enotami nemških in rumunskih bojnih letal, prodrli močno izgrajen in globok sovražnikov sistem postojank. V hudih borbah so vrgli sovjetske čete v rečno nižino za postojankami.

Dobljeno ozemlje so obdržali kljub močnim boljševiškim protinapadom. Lovci in bojni letalci so uničili nad tem področjem 69 sovražnikovih letal.

K položaju na vzhodnem bojišču

Berlin, 30. maja. Mednarodni informacijski urad poroča o bojih v Italiji:

Celotna slika položaja na bojišču v južni Italiji ni dobila napram zadnjim dnevom nobene temeljne izpremembe. Opaženo so bili premiki angloameriških napadalnih oddelkov na zapadno krilo, proti kateremu so večeraj ves dan usmerjali angloameriški lovski bombniki in oddelki rušilcev posebno močne napade. Zavezniške letalske sile so imele nalogo podpirati zavezniški velenapad na Aprilijo in na področje Lanuvija. Posebne omembe zaslužijo togovalci dejstva, da sta večeraj prvič nastopili obe britanski diviziji, ki sta na zunanem zapadnem krilu, prešli k napadu na nemški položajni sistem, medtem ko sta se v prejšnjih dneh zadržali popolnoma mirno. S podporo neke ameriške divizije oklopnikov, ki je morala podpirati napredovanje Britancev, so vdrle invazijske sile po večurnih ogorčenih borbah z nemškimi zaščitnicami v prve dele nemškega položajnega sistema. Ker pa je nemško vodstvo ta napad že dalje časa pričakovalo, so zasedli glavni oddelki takoj zadaj stojič položaj, na katerega so se povlekli tudi zaščitnice, ki so se večeraj ogorčeno in žilavo borile. Vsi poizkusi zaveznikov, da bi vdrli severozahodno od Aprilije v te postojanke, so se izjalovili z nenavadno velikimi izgubami. Nasprotno so dosegli v teku dneva po ogorčenih borbah pri Lanuviju vdr, ki so ga skušali razširiti z dovozom nadaljnjih enic pehote in oklopnštva. Z naglim sunkom nemških rezerv je bilo možno vdr južnovzhodno od kraja očistiti in južnozahodno od Lanuvija je bila vdorna vrzel uspešno zapahnjena. V celoti so tukaj uničili oklopniški lovci in sredstva za borbo iz bližine 25 britanskih in ameriških bojnih voz, nadaljnjih 13 pa onespособili za vožnjo.

Južnozahodno od Valmontona je pridobil prejšnjega dne pričetni napad nemških oklopnških grenadirjev večeraj precej področja proti jugu ter je dovedel do popolne vzpostavitve položaja. S sistematskim zoženjem vdora je bila tukaj preprečena vsaka neposredna nevarnost prodora v smeri proti Valmontonu in Velletriju.

Nasprotno pa je uspelo dalje vzhodno neki ameriški britanski bojni skupini, ki jo je podpiral močan oklopniški oddelki, vdrjet v kraj Ceccano. Da bi čuvali lastne sile in da jih ne bi izpostavili nevarnosti polnim bojem od hiše do hiše je umaknilo nemško vodstvo tukaj čete na obrambno erto nekoliko severneje od kraja. Ker je to ozemlje jako prikladno za borbo oddelkov oklopnikov, računa nemško vodstvo z nadaljevanjem velenborb na tem področju, ki so jih večeraj podpirali številni bojni letalci.

Uspešni protinapadi pri Vitebsku

Berlin, 31. maja. Zjutraj na binkoštno nedeljo so izvedli nemški grenadirji severozahodno od Vitebska s podporo dveh skupin bojnih letal neko krajevno operacijo, v kateri so zasedli več že nekaj tednov izgubljenih oporišč in so svoje postojanke premestili nekoliko naprej. Bojni letalci so izvedli številne napade na protiletalsko topništvo in sovjetske baterije havbije, ki so jih uničili z zadetki v polno. V popoldanskih urah so poizkušali boljševiki po močni topniški prpravi dobiti nazaj izgubljeno ozemlje z dvema napadoma v jakosti bataljona. Vsi protinapadi so se izjalovili že mnogo pred novo pridobljeno glavno bojno erto z občutljivimi sovjetskimi izgubami. Pri tem so obkolili grenadirji bojno skupino, ki se na gozdnem področju obupno brani in ki bo kmalu uničena.

V drugih bojnih odsekih na področju Vitebska je bilo poleg obojestranskih živahnih topniških delovanj močno lastno ogledniško in naskakovalno delovanje. Grenadirji so prodrli v sovražnikove postojanke ter uničili več bunkerjev. Neka druga naskakovalna četa je izpraznila sovražnikov strelski jarek in uničila tamkaj močno zgrajene bojne posojanke. Nemško topništvo je obstrlejevalo gibanje sovjet-

V noči na 31. maj so močni oddelki nemških bojnih letal uspešno bombardirali železniški križišč Kasatin in Fastov.

Bojna letala so v Finskem zalivu potopila tri sovjetske zaščitne ladje, eno pa poškodovala. Severnoameriški bombniki so podnevi vdrli nad področje Reicha ter povzročili z odmetom rušilnih in zažigalnih bomb v nekaterih krajih škodo in manjše človeške izgube. Protiletalske obrambne sile so uničile 42 sovražnikovih letal.

V pretekli noči je nekaj britanskih letal vrglo bombe na kraje v rensko-vestfalskem področju.

V boju proti britansko-severnoameriškim terorističnim letalcem se je posebno odlikovala lovka skupina pod vodstvom majorja Freitag.

Podmornice so potopile 7 ladij z 29.500 tonami, 8 rušilcev in spremljevalnih ladij ter so poleg tega sestrelile 6 sovražnikovih letal.

Pomorske edince, protiletalsko topništvo na trgovskih ladjah ter mornariško protiletalsko topništvo so v mesecu maju uničili 200 sovražnikovih letal.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 31. maja. Finsko vojno poročilo javlja:

Na Karelijski ožini ponekod živahen sovražnikov topniški ogenj. Na srednjem delu ožine smo odbili poizkus sovražnikove naskakovalne čete, ki je skušala s težkim orožjem ter s podporo bojnih letal napasti naše postojanke. Na zapadnem delu ožine smo na dveh mestih zavrnili sovražnikove naskakovalne oddelke.

Tudi na Maaselkaeski ožini smo izjalovili sovražnikov napad, ki ga je pripravljval s silovitimi topniškimi ognjem.

skih čet in težki topovi so razbili ugotovljene izhodniščne postojanke.

Po osvoboditvi zaledja zapadno od Vitebska, pri čemur so boljševiki, kakor je poročalo vojno poročilo 28. maja, imeli ponovno najtežje izgube, so nadaljevali nemški grenadirji z uspehom zasledovanjem razbitih preostankov, ki so ušli obkolitvi. Pri tem so obkolili nek sкупин tolovajev in jo uničili. Številni ujetniki in velike zaloge vseh vrst so padle v nemške roke.

Uspeh spodnjeseških grenadirjev

Berlin, 30. maja. V noči na binkoštno nedeljo sta dve spodnjeseški četi napadli v neki močno zamočvirjeni dolini zgornjega Dnjepra otok, ki je bil v sovjetskih rokah. Pet km dolga pot po deloma poplavljenem ozemlju je bila stalno pod silovitim sovražnim mingskim in strojniskim ognjem. V treh ojačenih oddelkih, ki so jih podpirali metalci plamenov, so se grenadirji in pionirji z več strani približali otoku, navalili nanj ter uničili otoško posadko. Ko so boljševiki v treh velikih gumijastih čolnih pripeljah ojačenja, da bi razbremenili otoško posadko, so jih pustili v bližino nekaj metrov, nakar so jih uničili. Pri tem je večina boljševikov utonila v Dneprskih valovih. To nočno akcijo je podpiralo z dobrim ognjem tudi topništvo, ki je preprečilo sovražniku, da bi se nemoteno približalo otoku z vzhodne obale. Sedaj je otok trdno v nemških rokah.

Eksplodizija municijskega skladišča v Essexu

Stockholm, 31. maja. Kakor poroča Reuter, je v nekem kraju v Essexu eksplodiral municijski skladišče. Prebivalstvo so morali odseliti. Vsi delavci nevarnosti so morali mobilizirati vso protiletalsko zaščito v okraju. Ogenj, ki je nastal po eksploziji, gase vsi gasilci iz okolice 30 milj na okrog.

Herr Präsident im Gespräch mit den Bauern — Gosp. prezident se razgovarja s kmeti

Nadaljevanje na 2. strani spodaj

Von der antikomunistischen Manifestation in Grossplje: Während der Rede des Herrn Präsidenten — S protikomunistično g zborovanja na Grosspljem: Med govoro g. prezidenta

Nadaljevanje na 2. strani spodaj

Von der antikomunistischen Manifestation in Grossplje: Während der Rede des Herrn Präsidenten — S protikomunistično g zborovanja na Grosspljem: Med govoro g. prezidenta

Nadaljevanje na 2. strani spodaj

Von der antikomunistischen Manifestation in Grossplje: Während der Rede des Herrn Präsidenten — S protikomunistično g zborovanja na Grosspljem: Med govoro g. prezidenta

Nadaljevanje na 2. strani spodaj

Von der antikomunistischen Manifestation in Grossplje: Während der Rede des Herrn Präsidenten — S protikomunistično g zborovanja na Grosspljem: Med govoro g. prezidenta

Nadaljevanje na 2. strani spodaj

Von der antikomunistischen Manifestation in Grossplje: Während der Rede des Herrn Präsidenten — S protikomunistično g zborovanja na Grosspljem: Med govoro g. prezidenta

Nadaljevanje na 2. strani spodaj

Von der antikomunistischen Manifestation in Grossplje: Während der Rede des Herrn Präsidenten — S protikomunistično g zborovanja na Grosspljem: Med govoro g. prezidenta

Nadaljevanje na 2. strani spodaj

Von der antikomunistischen Manifestation in Grossplje: Während der Rede des Herrn Präsidenten — S protikomunistično g zborovanja na Grosspljem: Med govoro g. prezidenta

Nadaljevanje na 2. strani spodaj

Von der antikomunistischen Manifestation in Grossplje: Während der Rede des Herrn Präsidenten — S protikomunistično g zborovanja na Grosspljem: Med govoro g. prezidenta

Nadaljevanje na 2. strani spodaj

Von der antikomunistischen Manifestation in Grossplje: Während der Rede des Herrn Präsidenten — S protikomunistično g zborovanja na Grosspljem: Med govoro g. prezidenta

Nadaljevanje na 2. strani spodaj

Von der antikomunistischen Manifestation in Grossplje: Während der Rede des Herrn Präsidenten — S protikomunistično g zborovanja na Grosspljem: Med govoro g. prezidenta

Nadaljevanje na 2. strani spodaj

Von der antikomunistischen Manifestation in Grossplje: Während der Rede des Herrn Präsidenten — S protikomunistično g zborovanja na Grosspljem: Med govoro g. prezidenta

Nadaljevanje na 2. strani spodaj

Von der antikomunistischen Manifestation in Grossplje: Während der Rede des Herrn Präsidenten — S protikomunistično g zborovanja na Grosspljem: Med govoro g. prezidenta

Nadaljevanje na 2. strani spodaj

Ali moramo vsi skozi grozote komunistične strahovlade?

Kdor je sledil razvoju komunistične revolucije pri nas, je opazil, da KPS ni postavila svojega zločinskega podviga na eno kocko. Svojega pogubnega dela ni izvajala istočasno z enako silovitostjo na vsem slovenskem ozemlju. Komunisti so hranili nekatere pokrajine za poznejši čas, da se ne bi v vseh naenkrat izčrpali in onemogočili. Te pokrajine naj bi jim bile nekaka rezerva ali poznejša žrtev. Ekonomijo sil, porazdelitev rizika in dolgoročno taktiko sta komunistom ukazovali negotovost glede trajanja vojne in bojazni, da bi se zaradi dolgotrajnosti revolucije ne pojavili utrujenosti pri samih partijcih in se prej pri zapeljanem in zlorabljenem ljudstvu, iz čigar nesreče bi se naju rodil povod za masševalni odpor proti njenim zločinskim povzročiteljem, kakor se je rodil v krajih, ki so bili prvi na udaru komunistične revolucije. Ta taktika je komunistom omogočala, da so prenašali težišče svojega delovanja iz pokrajine, v kateri so zgubili tla pod nogami, v pokrajino, ki še ni okusila dobrot rdeče strahovlade ali da so se z dovajanjem ljudstva iz te pokrajine poskušali obdržati v krajih, ki so jim vsled ljudskega spoznanja in odpora uhajali iz rok.

Zanimiva je vzporeditev te komunistične taktike z razvojnimi stopnjami komunistične revolucije. Razvoj rdečega nasilstva pri nas lahko delimo v tri stopnje in razdobja: 1. Pripravljalno razdobje, ko je KPS z lažnimi narodnimi in osvobodilnimi gesli in skrita v družbi komunistov, ki so si dali ime »Sokolci«, »krščanski socialisti« in »skuturniki«, zbirala svoje sile v OF. 2. Razdobje politične in vojaške uporabe zbranih sil pod lažnim geslom »narodne osvobodilne borbe«. V tem razdobju se je komunistična OF proglašila za sam slovenski narod, za njegovo utelešenje in kot taka za edino oblast na Slovenskem. 3. Razdobje odkrite komunistične revolucije, ko je OF odvrgla vso slepilo navlaiko ter z besedo in dejanjem pokazala svoj pravi, strašni obraz. Casovno je bil razvoj komunistične revolucije v nekaterih slovenskih pokrajinah različen, vsebinsko in glede pogubnih posledic za naš ljudstvo pa vedno in povsod enak, zato je bil in bo tudi odpor vedno in povsod enak. V Ljubljanski pokrajini in na Primorskem lahko zasledimo časovno sicer različne, v vsakem drugem pogledu pa popolnoma enake razvojne stopnje komunistične revolucije, njeno usodnost za naš narod in njega enake samobrambene nastope proti svojim uničevalcem. Medtem ko je bila OF ponekod že zdavnaj odkrito komunistična, je bila drugod še »narodno osvobodilna«. Razvojni stopnji komunistične revolucije v določenem kraju ustrezajo propagandna gesla OF, kar nam nazorno pokaže primerjava komunističnega propagandnega tiska, ki je izhajal ob istem času v raznih slovenskih krajih. Kar velja za komunistično propagando, velja tudi za komunistična dejanja. Ko je OF ponekod pobijala še posamezne »narodne izdajalce«, je drugod že v polnem krvavem elementu vršila množestvene umore svojih političnih nasprotnikov brez razlike in brez vsakih moralnih ali nacionalnih razlogov. Med vsemi slovenskimi pokrajinami sta se komunistična revolucija in uspešna narodna protirevolucija razvili najbolj v Ljubljanski pokrajini. Na podobni poti je sedaj naša Primorska...

Gornjo taktiko je komunistom omogočalo dejstvo, da se ni sosed nič naučil od sosesa, vas nič od vasi, občina nič od občine in pokrajina nič od pokrajine. Vsiljujejo se vprašanja, ali mora res vsakdo na lastni koži okusiti komunistično strahovlado in priti po lastni nesreči do boljšega spoznanja, ali mora postati res vsa slovenska zemlja eno samo grobišče in pogorišče, ali mora res postati ves naš narod begunec, ali bo vsaj enemu delu Slovencev prihranjeno rdeče gorje, ali se bo vsaj en del rojakov okoristil s trdnimi izkušnjami drugih? Komunistem že ima bogato krvavo zgodovino. Koliko gorja bi nam bilo prihranjenega, če bi bolj poznali zgodovino komunističnih revolucij in strahovlad v drugih deželah, ako bi bili v tem oziru bolj izobraženi in politično zrelejši. In če nas ni nič naučila zgodovina, bi nas morala vsaj sedanjost in krajevna bližina dogodkov, izkušenj in primerov. Poučili bi se lahko pri Srbih, ki so bili na Balkanu prvi deležni strašnega komunističnega »blagoslova« in tudi prvi našli rešilno pot iz usodne preizkušnje. Za glasove, ki so prihajali k nam z juga, so bili mnogi med nam popolnoma gluhi. »Saj to ni res, to je zlobna propaganda, to je pretiravanje...«, tako in podobno so slepci in zapeljanci zavračali vsako pravočasno svarilo in predragocen nauk, ki nam ga je nudila Srbija. Tako smo morali priti sami na vrsto. Za prvo žrtev med slovenskimi pokrajinami so si komunisti izbrali našo nesrečno Dolenjsko. Savojski so tu nudili komunistični revoluciji najugodnejše pogoje za njen začetek in razvoj. Niti ta naj-

Umorjeni otroci, žene in starčki

„Novo Vreme“ prikazuje resnico srbskim anglofilom

Beograd, 24. maja. Boško Nedić, brat srbskega ministrskega predsednika govori danes v listu »Novo Vreme« na dušo oboževalcem Anglije in ob grozovitostih angloameriških letalcev proti srbskemu civilnemu prebivalstvu in vprašuje, kdo je imel prav, ali oni, ki so vedno trdili, da angleški politiki ne poznajo nikake sentimentalnosti, da je angleški narod suženj neke vladne klike, ki jo podpira svetovno judovstvo in proustoidarske lože, ter da se ne sme pričakovati s te strani nič dobrega, ali pa oni, ki so slepi in gluhi in nesposobni, da bi spoznali splošni položaj.

Polovica takšnih angleških prijateljev piše Nedić, bi morala poginuti, da bi se spoznala kruta resnica. Dnevno se vrstijo zgovorni dokazi ter zmote, v katero je bil uspan van v teku let srbski narod, ki pa je sedaj uvidel, kam so ga zapeljali. Cena tega spoznanja pa je draga: uničena mesta, požgane vasi, umorjeni otroci, žene in starčki, vse to so dokazi angleškega prijateljstva. Ali bo mrtvaški duh mrtvih bratov, sestra, staršev in otrok končno iztreznil režiserje srbske tragedije? vprašuje Nedić.

Srbski narod ne bo sprejel nikoli svoje svobode iz rok svojih morilcev, temveč zahteva osveto in pravično kazen.

Članek g. Boška Nedića je namenjen srbskim anglofilom, ki še vedno nočejo uvideti, da se srbski narod ne more, noče in ne sme boriti za židovske interese, temveč edino in izključno le za svoje. Takšnih zapeljancev, ki jim je g. Boško Nedić namenil svoj članek v »Novem Vremenu«, pa je seveda tudi drugod na Balkanu vse polno in tudi med nami. Še vedno se dobe namreč ljudje, ki mislijo, da se bore za slovenski narod, če se na naših tleh zavzemajo za vse mogoče druge interese, bodisi sovjetske ali angloameriške kakor pa za naše. Tudi tem našim zapeljancem bodo lahko samo nesreče, kakršne

Spominjajmo se kočevskih žrtev!

O priliki izkopa zemeljskih ostankov 52 slovenskih mož in fantov, pobitih na zverinski način v Velikih Laščah neposredno po zasedbi Turčija, kjer je izdajalsko badojevsko toplotno slovenskim rojakom, je treba ovesčati spomin na one mnogostevilne žrtev, ki so ob sa-vojskem polomu na Kočevskem končale svojo življenjsko pot pod OFarskim krogli.

Turjak, Grčarice, Ilova gora so imena, ki govore o neomajni zvestobi slovenskih častnikov in vojakov do svojega naroda. Kočevje in Mozeli na obeležujeta krvavi konec domoljubnih žrtev, ki so padle v roke svojim rdečim rabljem. Pri tem se mora najprej ugotoviti sramotno dejstvo, da je OF poklicala na pomoč badojevsko vojsko, ker njeni tolovaji niso znali uporabljati težkega orožja. Badojevsko toplotnost je po nalogu OF z veseljem strljalo na slovenske ljudi, da si je s tem odkupilo možnost svobodnega povratka v Italijo.

Oubenem z Badojevsko izdajo se je na Dolenjskem odigrala največja in najobupnejša žalost slovenskega naroda. Ujete ranjene s turjaškega gradu so komunisti pomorili takoj, ko so jim padli v roke. Zdrave ujetnike so pobijali, kakor se jim je zdelo. V Velikih Laščah so pri postaji deloma postrelili, deloma poklali 52 mož in fantov, med temi zdravnik dr. Kožuha, sodnika dr. Zalekarja, mnogo dijakov, delavcev ter kmetijskih fantov in mož. Preostale so vlekli v Kočevje in jih strpali v zapore skupno s tistimi, ki so jih zajeli v Grčaricah, na Ilovi gori in drugod. Njihovo število visoko presega sedem sto.

Brezdušni in zverinski pokol lanskega septembra in oktobra na Kočevskem je zavrnil nad sedem sto domoljubnih slovenskih družin v žalost nad grozovito usodo, ki jo je podla svojat tako imenovane Osvobodilne fronte izvršila nad očeti, sinovi in brati hudo prizadetih rodov. Ogorčenje, ki je zaradi zverinskih umorov tiste dni vladalo po Ljubljani in po vsem podeželju, je razumljivo, pravičen pa je tudi globoki srd, ki je prevzel vse poštene ljudi našega narodnega občutja.

Komedija v kočevskem kinu, kjer se bila »sodna obravnava« proti poštenjakom, je imela samo namen, da nekoliko zakrije zverinske umore, ki so se izvršili že pred razpravo, in da odvrne pozornost od množestvene načrtne moritve, ki se je vršila vzporedno z imenovanjem procesom ter se je nadaljevala tudi kasneje.

Uvod v to neizbrisno sramoto so bili dogodki v Grčaricah. Tamonja skupina domoljubnih mož, ki niso priznavali nadute strahovlade OF in ki so tudi vedeli, da je obstajala »borba« OF edino v podlem sporazumnem sodelovanju s savojškima generaloma Robottijem in Ceruttijem, je bila vodstva OF trn v peti in zoper njo so krivopisni poslali vso badojevsko sodro, kolikor je bilo voljne, da odide v hrbe.

Te savojške zločince je OF slovesno pomilostila in je jadne badojevske ostanke sprejela kot »sodruge, sobojevnike in tovariše« v svoje vrste. Vse kaže, da je OF do popolne sramote manjkal samo še badojevski izdajalski element in da je bil s to stopitvijo naših in badojevskih izdajalcev dosežen vrhunec podlosti.

Vzporedno s kočevskim »procesom«, katerega sramota bo za večne čase združena z imeni Kržišnik, Stante in Tomanic — pod tem izmišljenim imenom se zamaš skuša skriti neki znani zločinec —, se je vršila zverinska morija ljudi, ki niso zakrivali drugega, kakor da so ostali zvesti svoji dani besedi. To je v propale Avšičevega, Kidričevega, Baeblerjevega in Kržiškovega kova ravno največji zločin, kajti moške, ki drže dano besedo, so živ in pekoč očitki krivopisnim izdajalcem. Zato so morali pasti ravno ti najkremenitejši značaj, da je kanala izdajstva dosegla svoje največje zmogostanje.

Potek spopada je znan. Predali so se premoči badojevškega toplotništva, ki je po nalogu vodstva OF obstrlevalo položaje domoljubov, predali so se na častno besedo in na svobodni odhod. Izdajalci in krivopisniki pa so pogazili svojo besedo in tako dokazali, da so brezčastna tulpa, drhal brez spodobnosti in brez osnovnega pojma za sramoto in čast. Takoj po predaji so bili nekateri brezobzirno pomorjeni že v Velikih Laščah v pričo domačinov, ki so s studom ugotovili divjaki pokol. Manjši del, ki so mu bili dodani posamezni ujetniki, ne imajoji prav nikakršne zveze z Marintičem, Strišo, dr. Plajhom, Znidaršičem, inž. Sachsom, dr. Blažkom, Francem Žitnikom in drugimi, je prišel pred »sodišče« kočevskih rabljev, večji del pa je bil nad vse kruto pobit po ukazu politikomisarjev, poveljnikov »brigad« in drugih poklicnih morilcev.

Naša zemlja niti v času turških napadov ni bila priča tako strahotnih umorov. Tem teže nas vse prizadeva to krivavi dogodki, ker so v danem primeru divjali proti lastni krvi rojaki. Še bolj pa to, da je se nad poštenimi domoljubnimi možmi znašla zverinska podlost, razbojniška krutost in propala zavženost.

Kidrič, Baebler, Krdelj, Koček, Vidmar, Avšič, Kržišnik in Stante — je le nekaj imen za tisočglavo zver, ki je z peklensko strastjo vrgla na uničevanje lastnega naroda — so predstavniki krivopisništva oni so odgovorni za krvave zločine nedavnih dni, vredni pa so tem hujši obsodbe, ker so svojemu brezvestnemu početju nadevali hinavsko krinko nekakega rednega sodnega postopka. Ta gluma je tem gusnečja, ker so se »izdajali« in krivopisniki postavljali za sodnike poštenim in zvestim domoljubom. S kočevskim »procesom« je OF dosegla vrhunec pokvarjenosti, podlosti in nečloveškega zverinstva.

Komunizem in narod

Ljubljana, 30. maja
Univ. prof. dr. Albin Ogris je svoje predavanje o slovenskem narodu in nevarnosti, ki mu preti od kolektivizacije družbenega in gospodarskega reda, namenil predvsem onim optimistom, ki še vedno menijo, da bi se nazadnje za ceno nekaj žrtev slovenski narod ohranil tudi pod boljševskim režimom in tako počakal bolj urejene dobe. Vsem tem je g. predavatelj potočil v spomin nekaj dejstev kot dokaz, kako nevarno lahkomišelnost lahko pomeni to sterotipno ponavljano mnenje. Programni nauk boljševikov je leninizem, t. j. revolucionarni marksizem, ki zahteva izvedbo revolucije po vsem svetu v kar moč pospešenem tempu. V smislu tega nauka, ki temelji na dialektičnem materializmu, je nacionalna misel le del buržuazne ideologije, nasprotje revolucionarnim ciljem in je njih izvedbi v oviro. Zato si komunizem povsod prizadeva zadušiti narodno misel in jo z vsemi sredstvi izkoreniniti. Skladno s tem mora v

boljševski družbi postati antinacionalna tudi umetnost, lepstvo, sploh vse, kar je izraz narodne kulture. Seveda pa se komunisti, če jim tako kaže, poslužijo kot krinke za svoje revolucionarno delovanje tudi nacionalne ideje, ki pa jo tudi takoj zavrnejo, čim mislijo, da so gospodarji položaja.

Tudi oni, ki upajo, da bi se boljševizem po sedanjih vojnih spremeni v nekakšno demokracijo, se morajo zavedati, da je v programu boljševikov le diktatura proletariata in da vlada nekaka demokracija le med organiziranimi proletarskimi revolucionarji, ki pa naj ne presegajo nikoli 1-2% prebivalstva. Seveda bi mogli celo oporekati, da uporablja boljševizem tipično metodo demokratske vladavine, namreč volitve. To je seveda res, vsakdo pa mora priznati — že po zgledu »prvih« svobodnih volitev — pri nas — da vsili komunistična stranka volicem suvereno svojo voljo, proti kateri je vsak poskus odpora nemogoč.

One pa, ki menijo, da bi se boljševiška kolektivizacija družabnega in gospodarskega reda pri nas ne izvedla s takšno trdnostjo in doslednostjo kot v SSSR, je treba opozoriti na sklepe kongresov kominterne. Peti kongres je sklenil, da se naj izvede boljševizacija povsod po onih terotičnih metodah kot v SSSR, kar smo dobobra spoznali že tudi pri nas. Leta 1925 so spremenili tudi pravila kominterne v smislu najstrožje centralizacije. VI. kongres pa je ugotovil, da je vse svet že zrel za revolucijo, ki jo je treba čim prej izvesti. Leta 1943 je bila kominterne sicer formalno ukinjena, da pa je to le pesek v oči, dokazujejo izjave »kvidacijskega odbora«, ki nadaljuje pod drugim naslovom isto delo.

Da bi se Slovenci po boljševizaciji nikakor ne mogli ohraniti kot samobitna narodnostna skupina s svojo kulturno tradicijo, nam kažejo tudi razmere v Sovjetski zvezi, kjer uživajo narodnosti po ustavi sicer široko svobodo, praksa pa nam kaže popolnoma drugačno sliko. Odločilni komunistični funkcionarji so s pomočjo boljševiške birokracije, ki je še vse neka hujšega kakor je bila careja, znali poskrbeti, da so to narodno kulturno avtonomijo odpravili, oziroma ji preprečili, da bi sploh oživel. Pri tem ne smemo pozabiti, da je SSSR vseskozi absolutistična država, kjer se upoštevajo narodnostni interesi le izjemoma iz razlogov taktične oportuniteti. Edini, ki vedno in brezpogojno odloča, je komunistična stranka, ki je narodnostni ideji v bistvu nasprotna, saj pomeni boljševiški režim ekonomski cenzurizem, ki posega življensko tudi na vsa polja duhovnega življenja, kar pomeni zanikanje vsakerega svobodnega narodnega kulturnega življenja.

Opozorilo

Uprava policije v Ljubljani ugotavlja, da dnevno prihajajo na razne urade anonimne ovadbe kriminalnega in političnega značaja, ki se v večini primerov izkažejo kot neosnovane in kot sad mesečnih razpriz in sovraštva. Zato se občinstvo opozarja, da se nobena anonimna ovadba ne bo več jemala v poštev.

Ljubljana, 29. maja 1944.

Uprava policije

Verteilung von bezugsbeschränkten Lebensmitteln im Monat Juni — Rationierung der Presshefe

A. In Monat Juni verteilen Händler in der Stadt Laibach an ihre ständigen Abnehmer bezugsbeschränkte Lebensmittel nach folgenden Verfügungen:

1. Auf die vom SVA in Laibach ausgegebene Grundlebensmittelkarte: täglich je 225 g Brot auf die Brotabschnitte. Verbraucher, die anstatt Brot Mehl beziehen, bekommen:

auf 10 Tagesabschnitte je 186 g Einheitsmehl (zusammen 1.860 g),
auf 15 Tagesabschnitte je 186 g Roggenmehl (zusammen 2.790 g) und
auf 5 Tagesabschnitte je 337,5 g Maismehl (zusammen 1.687 g).

Beim Ankauf vom Mehl auf teilweise schon benutzte Lebensmittelkarte gilt das Verhältnis: auf 2 Abschnitte Einheitsmehl, auf 3 Roggen- und auf 1 Abschnitt Maismehl.

Weiter bekommen Verbraucher monatlich:

1500 g Reis;
1500 g Teigwaren; auf einen Tagesabschnitt entfallen 100 g Reis bzw. Teigwaren;

500 g Zucker; auf einen Abschnitt entfallen 50 g;

300 g Salz; auf jeden Abschnitt entfallen 75 g;

100 g Waschseife; auf jeden Abschnitt entfallen 50 g.

Die Verteilung von Fetten wird nachträglich bekannt gegeben werden. Händler, die Fette noch am Lager haben, dürfen diese unter keiner Bedingung an Verbraucher früher abgeben, bevor dies nicht in der Tagespresse veröffentlicht sein wird. Fleisch, für den Fleischbezug sind zusammen 16 Abschnitte und zwar vom »51 — Juni« bis einschliesslich »66 — Juni« bestimmt. Die Verteilung vom Fleisch und alles damit Zusammenhängende wird jedesmal in der Tagespresse veröffentlicht werden.

2. Auf die Kartoffelkarte entfallen: 1 kg Erbsen insgesamt auf die Abschnitte No 32, 33, 34, 35 und 36; auf jeden einzelnen Abschnitt entfallen je 200 g Erbsen.

3. Auf die Lebensmittelkarte für Handarbeiter (RD) und auf die Lebensmittelsonderkarte für Brot (für Anstaltspersonen, werdende Mütter) entfallen:

täglich je 150 g Brot; Verbraucher, die anstatt Brot Mehl beziehen, bekommen:

auf 10 Tagesabschnitte je 124 g Einheitsmehl (zusammen 1.240 g),
auf 15 Tagesabschnitte je 124 g Roggenmehl (zusammen 1.860 g) und
auf 5 Tagesabschnitte je 225 g Maismehl (zusammen 1.125 g).

4. Auf die Lebensmittelkarte für Schwerarbeiter (TD):

täglich je 250 g Brot; beim Ankauf vom Mehl verteilen Händler:

auf 10 Tagesabschnitte je 208,5 g Einheitsmehl (zusammen 2.085 g),
auf 15 Tagesabschnitte je 208,5 g Roggenmehl (zusammen 3.127 g),
auf 5 Tagesabschnitte je 375 g — g Maismehl (zusammen 1.875 g).

Desweiteren monatlich:

300 g Reis, auf die Abschnitte für Reis und Teigwaren No 1, 2 und 3 und

300 g Teigwaren, auf die Abschnitte No 4, 5 und 6. Auf jeden einzelnen Abschnitt entfallen 100 g.

5. Auf die Lebensmittelkarte für Schwerarbeiter (NTD):

täglich je 150 g Brot oder beim ausschliesslichem Mehlankauf:

auf 10 Tagesabschnitte je 289,3 g Einheitsmehl (zusammen 2.893 g),
auf 15 Tagesabschnitte je 289,3 g Roggenmehl (zusammen 4.340 g) und
auf 5 Tagesabschnitte je 525 g — g Maismehl (zusammen 2.625 g).

Desweiteren monatlich:

300 g Reis, auf die Abschnitte für Reis und Teigwaren No 1, 2 und 3 und

300 g Teigwaren, auf die Abschnitte No

4, 5 und 6. Auf jeden einzelnen Abschnitt entfallen 100 g.

6. Auf die Lebensmittelkarte »Do. Ma« für Kinder bis zum 3. Lebensjahr (gültig vom 1. V. 1944 weiter):

500 g Zucker auf den Abschnitt »24«
7. Etwaige Lebensmittelabgabe auf die Lebensmittelkarte »Do. Mb.« für Kinder zwischen dem 3. und 9. Lebensjahr wird rechtzeitig in der Tagespresse veröffentlicht werden.

8. Auf die Zulagekarte »Do. Mc.« für Jugendliche vom 9. bis zum 18. Lebensjahr (gültig vom 1. V. 1. J.):

6413 g Einheits- 620 g Roggen- und 375 g Maismehl, alles auf den Abschnitt »c-49«.

9. Auf die Krankenbrotzulagekarte: täglich 100 g Brot oder Mehl im Verhältnis: auf 10 Tagesabschnitte je 82,6 g Einheitsmehl (zusammen 826 g),
auf 15 Tagesabschnitte je 826 g Roggenmehl (zusammen 1239 g) und
auf 5 Tagesabschnitte je 150 g Maismehl (zusammen 750 g).

10. Auf die Krankenfleischzulagekarte: täglich 100 g Fleisch bei dazu bestimmten Metzger.

11. Auf die Familienkarte »A«:

5 Schachteln Zündhölzer auf den Abschnitt »A-6«.

12. Auf Familienkarte »B«:

10 Schachteln Zündhölzer auf den Abschnitt »B-6«.

13. Auf Familienkarte »C-2«:

15 Schachteln Zündhölzer auf den Abschnitt »B-6«.

13. Auf Familienkarte »C-2«:

15 Schachteln Zündhölzer auf den Abschnitt »C-6«.

Neben den schon bekanntgegebenen Lebensmitteln werden jene Verbraucher, die

Mehl auf Brotabschnitte beziehen, bei ihren Händlern auf Mehlabgabe auch Pressehefe und zwar:

Auf einen Tagesabschnitt für Brot der Grundlebensmittelkarte je 1,6 g für den ganzen Monat 50 g.

auf einen Tagesabschnitt für Brot der Lebensmittelkarte (RD) je 1,1 g,

auf einen Tagesabschnitt für Brot der Lebensmittelkarte (TD) je 1,8 g,

auf einen Tagesabschnitt der Lebensmittelkarte (NTD) je 2,6 g, für den ganzen Monat 77 g.

auf einen Tagesabschnitt der Lebensmittelsonderkarte (für Anstaltspersonen und werdende Mütter) je 1,1 g für den ganzen Monat 33 g.

auf den Abschnitt »c-49« der Lebensmittelkarte »Do. Ma« für den ganzen Monat 10 g und

auf einen Tagesabschnitt für Brot der Krankenfleischzulagekarte 0,7 g, für den ganzen Monat 22 g Pressehefe. Die

Zuteilung von Pressehefe an Erzeuger von Brotgetreide, die keine Abschnitte für Mehl bekommen, wird durch besondere Anweisungen erfolgen.

B. Für Verbraucher, die Lebensmittelkarten in den Gemeinden Ježica, Polje, Dobrunje und Rudnik beziehen, gelten sämtliche obigen Bestimmungen, ausser unter Punkt 2. (Kartoffelkarte). 8. (Brotkarte für Kranke) und 9. (Fleischkrankenkarte). Sämtliche Lebensmittel müssen Verbraucher bei zuständigen Händlern in ihrer Gemeinde anschaffen.

Es wird aufmerksam gemacht, dass die Grundlebensmittelkarte für obige Gemeinden der Laibacher gleicht, nur dass über sämtliche Abschnitte wagrecht Linien in leuchtgrüner Farbe überdruckt sind. Mit diesem Lebensmittelkarten ist der Ankauf bei Laibacher Händlern untersagt, obwohl die Bezeichnungen der Abschnitte dieselben sind.

Die Zuteilung von Lebensmitteln in Monate Juni an übrige Versorgungsberechtigten in der Provinz wird durch besonderes Rundschreiben bekanntgegeben werden.

Delitev racioniranih živil za mesec junij — Racioniranje kvasa

A. V mesecu juniju bodo delili trgovci v mestu Ljubljani svojim stalinim odjemalcem racionirana živila po naslednjih določilih:

1. Na osnovno živilsko nakaznico, ki jo je izdal Mestni preskrbovalni urad v Ljubljani:

dnevno po 225 g kruha na odrezke za kruh; potrošniki, ki nabavljajo namesto kruha moko, bodo prejeli:

na 10 dnevni odrezek po 186 g enotne moke (skupno 1.860 g), na 15 dnevni odrezek po 186 g ržene moke (skupno 2.790 g), na 5 dnevni odrezek po 337,5 g ržene moke (skupno 1.687 g). — Pri nakupu moka na že delno izrabljeno nakaznico velja razmerje: na dva odrezka enotna, na tri ržena in na en odrezek koruzna moka.

Nadalje bodo prejeli potrošniki mesečno: 1500 g riza in 1500 g testenine; na 1 dnevni odrezek odpade po 100 g riza oz. testenine; 500 g sladkorja; na vsak posamezni odrezek odpade po 50 g;

300 g soli; na vsak posamezni odrezek odpade po 75 g;

100 g pralnega mila; na vsak odrezek odpade po 50 g;

125 g kavnega nadomestka »Proje« na odrezek »Jun-67«.

Določila glede delitve masčob bodo objavljena naknadno. Trgovci, ki morda še imajo zalogo masčob, istih pod nobenim pogojem ne smejo oddajati potrošnikom prej, kot bo to objavljeno v časnikih.

Meso. Za nabavo mesa je določenih skupno 16 odrezkov, in sicer od »51 — Juni« do vključno »Jun-66«. Delitev mesa in vse s tem v zvezi bo objavljeno vsakikrat v časnikih.

2. Na živilsko nakaznico za nabavo krompirja: 1000 g graha skupno na odrezke št. 32-36; na vsak posamezni odrezek odpade po 200 g graha.

3. Na dodatno živilsko nakaznico za ročne delavce (RD) ter na posebno dodatno živilsko nakaznico za kruh (za zavarovane in noseče žene):

dnevno po 150 g kruha; potrošniki, ki nabavljajo moko namesto kruha bodo prejeli: na 10 dnevni odrezek po 124 g enotne moke (skupno 1.240 g moka), na 15 dnevni odrezek po 124 g ržene moke (skupno 1.860 g moka), na 5 dnevni odrezek po 225 g koruzne moke (skupno 1.125 g moka).

4. Na dodatno živilsko nakaznico za delavce pri težkih delih (TD):

dnevno po 250 g kruha; pri nakupu moka bodo delili trgovci: na 10 dnevni odrezek po 208,5 g enotne moke (skupno 2.085 g moka), na 15 dnevni odrezek po 208,5 g ržene moke (skupno 3.127 g moka), na 5 dnevni odrezek po 375 g koruzne moke (skupno 1.875 g moka). — Nadalje mesečno: 300 g riza na odrezke za rž in testenine št. 1-3 ter 300 g testenine na odrezke št. 4-6; na vsak posamezni odrezek odpade po 100 g.

5. Na dodatno živilsko nakaznico za delavce pri najtežjih delih (NTD):

dnevno po 350 g kruha ali pri nakupu same moka: na 10 dnevni odrezek po 289,3 g enotne moke (skupno 2.893 g moka), na 15 dnevni odrezek po 289,3 g ržene moke (skupno 4.340 g moka), na 5 dnevni odrezek po 525 g koruzne moke (skupno 2.625 g moka). — Nadalje mesečno: 300 g riza na odrezke za rž in testenine št. 1-3 ter 300 g testenine na odrezke za rž (testenine) št. 4-6; na vsak posamezni odrezek odpade po 100 g.

6. Na dodatno živilsko nakaznico »DoM« (za otroke do 3 let starosti), veljavna od 1. V. 1944 dalje: 500 g sladkorja na odrezek »A-4«.

7. Morebitna delitev živil na dodatno živilsko nakaznico »DoMb« za otroke od 3 do 9 let starosti bo objavljena pravočasno v časnikih.

8. Na dodatno živilsko nakaznico »DoMc« za mladino od 9 do 18 let starosti (veljavna od 1. V. 1944 dalje): 413 g enotne moka, 620 g ržene moka in 375 g koruzne moka — vse na odrezek »c-49«.

9. Na dodatno živilsko nakaznico za kruh za bolnike: dnevno 100 g kruha; pri nakupu moka bodo delili trgovci: na 10 dnevni odrezek po 82,6 g enotne moka (skupno 826 g), na 15 dnevni odrezek po 82,6 g ržene moka (skupno 1239 g), na 5 dnevni odrezek po 150 g koruzne moka (skupno 750 g).

10. Na dodatno živilsko nakaznico za meso za bolnike: dnevno 100 g mesa pri določenih mesarjih.

11. Na družinsko nakaznico »A«: 5 skatle vžgalic na odrezek »A-6«.

12. Na družinsko nakaznico »B«: 10 skatle vžgalic na odrezek »B-6«.

13. Na družinsko nakaznico »C«: 15 skatle vžgalic na odrezek »C-6«.

14. Razen že objavljenih živil bodo prejeli tisti potrošniki, ki nabavljajo za krušno odrezke moko, vsak pri svojem trgovcu na odrezke za moko obenem še kvas, in sicer: na enodnevni odrezek za kruh osnovne živilske nakaznice 1,6 g kvasa, za ves mesec 50 g; na enodnevni odrezek za kruh dodatne živilske nakaznice TD 1,8 g kvasa, za ves mesec 55 g; na enodnevni odrezek za kruh dodatne živilske nakaznice NTD 2,6 g kvasa, za ves mesec 77 g; na enodnevni odrezek posebej dodatne živilske nakaznice (za zavarovane in noseče žene) 1,1 g kvasa, za ves mesec 33 g; na odrezek »c-49« dodatne živilske nakaznice DoMc za ves mesec 10 g; na enodnevni odrezek za kruh dodatne živilske nakaznice za bolnike 0,7 g kvasa, za ves mesec 22 g. — Delitev kvasa za pridelovalce krušnih žit bo objavljena pozneje.

B. Za potrošnike, ki prejemajo živilske nakaznice v občinah Ježica, Polje, Dobrunje in Rudnik, veljajo v vsem zgornja določila razen točk 2 (nakaznica za krompir), 8 (bolniška nakaznica za kruh) in 9 (bolniška nakaznica za meso). Vsa živila morajo ti potrošniki nabaviti pri izbranih trgovcih v svoji občini.

Poudarjamo, da je osnovna živilska nakaznica za zgornje občine enaka ljubljanski, samo da so čez vse odrezke pritisnjene vodovorne proge svetlozeleni barve. S temi nakaznicami ni mogoč nakup pri ljubljanskih trgovcih, čeprav so številke odrezkov iste.

Ostali preskrbovalni uradom v pokrajini bo objavljena delitev živil v mesecu juniju s posebno okrožnico.

Bolniška nakazila za junij

Boln. kom. ki so po predloženih zdravniških spričevalih upravičeni dobivati posebne dodatke racioniranih živil, bo bolniški odsek mestnega preskrbovalnega urada delil bolniška nakazila za mesec junij vsako dopoldne od 8. do 11.45 ure v pritličju Turjaške palače v Krizankah, Gosposka ul. 15, po naslednjem razporedu:

Od 1. do 9. junija samo bolnikom, ki imajo pravico tudi za meso, tako da pridejo na vrsto v četrtek 1. junija bolniki z začetnicami primka A do D, v petek 2. junija bolniki z začetnicami E do J, v soboto 3. junija bolniki z začetnico K, v ponedeljek 5. junija bolniki z začetnicami L do N, v torek 6. junija bolniki z začetnicami O in P, v sredo 7. junija bolniki z začetnicami R do T in v petek 9. junija bolniki z začetnicami U do Z.

Od 10. do 19. junija drugim bolnikom, tako da pridejo na vrsto v soboto 10. junija bolniki z začetnicami A do C, v ponedeljek 12. junija bolniki z začetnicami D do H, v torek 13. junija bolniki z začetnicami I do K, v sredo 14. junija bolniki z začetnicami L do N, v četrtek 15. junija bolniki z začetnicami O in P, v petek 16. junija bolniki z začetnicami R in S, v soboto 17. junija bolniki z začetnicami T do U in v ponedeljek 19. junija bolniki z začetnicami V do Z.

Od 20. do 27. junija bo bolniški odsek delil nakazila za sledkor za dojenčke in bolnike, toda le na podlagi predloženih zdravniških spričeval, tako da pridejo na vrsto v torek 20. junija bolniki z začetnicami A do C, v sredo 21. junija bolniki z začetnicami D do H, v četrtek 22. junija bolniki z začetnicami I do K, v petek 23. junija bolniki z začetnicami L do N, v soboto 24. junija bolniki z začetnicami O in P, v ponedeljek 26. junija bolniki z začetnicami R in S, v torek 27. junija bolniki z začetnicami T do U in v sredo 28. junija bolniki z začetnicami V do Z.

Zdravstveni zavodi, ki so upravičeni dobivati posebne bolniške dodatke, naj pošljejo po nakazila od 1. do 10. junija popoldne.

Zdravniška spričevala za pridobitev bolniškega nakazila je treba predložiti mestnemu fiskatu od 1. do

Gorica v dobrem varstvu

Veliko zanimanje za »Goriški list«
med slovenskih prebivalstvom

Gorica je simpatično mesto in se da po prijaznosti meriti za Ljubljano. Tudi Gorica je čista in intimna, svoj neizbrisen pečat ji daje slovenski živelj.

Ko se pripeljem z zgodnjim jutranjim vlakom, grem po Korzu, zasajenim z drevmi in stopim v kavarno »Garibaldi« na čaj. S človekom, ki je doma v okolici Gorice, se zapletem v pogovor in on obuja spomine na preteklost vse do današnjih dni, ki so jim dali domobrance ter lasten časopis. Ko vstanem, je že čas uradnih ur, zato se napotim v uredništvo »Goriškega lista«. Obraz mlade tajnice v redakciji mi takoj pove, da je pripadno dekle domačinka.

Pozdravlja se z glavnim in odgovornim urednikom, mladim dr. Milanom Komarjem. Vesel je obiska iz Ljubljane in prvo, kar ga zanima, je to, kako smo sprejeli Ljubljance v Gorici. Ko mi povem, da smo se veselili skupno z njimi, mi pravi: »Imeli smo velike težave, ker smo začetniki in daleč od Ljubljane. Naleteli smo na tehnične zapreke. Glede črk samih in črkostavcev, ki se zopet polagoma priučujejo staviti slovensko. Tudi rdeči elementi, združeni z badoljevskimi izdajalci, so se prizadevali, vendar je bilo zaman, da bi zadušili našo besedo in resnico. Prva številka je bila razprodana do zadnjega, tako da smo jo morali tiskati v treh nakladah.«

Ko greva z urednikom Komarjem skozi Gorico v tiskarno mimo stolne ceste, opomni na razveseljujoče dejstvo, da je bil imenovan v stolni kapitelj msgr. Alojzij Novak, slovenski dekan iz Črniča. Sedaj so v kapitelj članovi trije Slovenci, vendar je pričakovati še novih, da bo razmerje ustrezalo tudi številni večini slovenskih vernikov iz Gorice.

Tiskarna, kjer se tiska »Goriški list«, je bivša Narodna tiskarna, danes Lukežičeva. Je preprosta, toda z dobro voljo se nekako izhaja tudi z nemodernimi stroji.

Ko vstopiva opoldne z doktorjem Komarjem v gostilno na obed, naju pozdravi vesela slovenska pesem in natekarica naju postreže v prijetnem narečju.

Domobranci stotnik, ki ga obiščem v pisarni, se izrazi na moje vprašanje o položaju in razmerah objektivno. Ne hvali se preveč, toda v bodočnost zre optimistično.

Z uglednim goriškim meščanom starejših let, s katerim me seznani opoldne, zopet pregledujemo položaj Goriške in sploh vse Primorske. »Ko je izšla prva številka, mi pravi zavedni Goričan, sem pritekel v eni sapi takoj v uredništvo in napisal našemu novemu listu pozdrav Gorice. Sedaj z veseljem pomagam kot dopisnik uredništvu. Dosegli smo lepe uspehe, kljub težavam, ko vidimo, kako ljudje zjutraj ob sredo in soboto čakajo v gručah na izid lista, in kako ga v gostlinah in družinah berejo na glas. Ni potrebno, da vam še enkrat govorim o našem položaju. Stara pesem je, kakor je bila pri vas, vendar pri nas še neprimerno huje: komunisti so izrabili nacionalni čut našega ljudstva v namene revolucije. Pri nas so bili previdni in se niso tako hitro izdali kakor pri vas. Pri nas se na primer dolgo ni pojavila na trobojničnem komunističnem zvezdu. Danes agitirajo komunisti proti slovenskim šolam ter pljujejo v lastno sklado, kakaj sedaj je razvidno, da so njihova gesla o »svobodi« laž. Zanimivo pa je, da strahujejo ljudstvo terenci, ki so premožni ljudje: trgovci, gostilničarji in mesarji. Verjetno jim imponira, da bi postali rdeči oblastniki, razni komandanti in politkomisarji. Zgodi se, da so tudi ženske vojaške referente v tajnih celicah. Vendar je komunist pri nas propadel, brž ko se je rodil. Potrebno je samo še, da čas izloči zadane rane, pa se potem obeta tudi naši dežel vsekakor lepa bodočnost, za katero se borijo danes v prvi vrsti domobranci, ki so jim nemške oblasti dali orožje, da si sami vzpostavijo red na svoji zemlji.«

Ko obiščem v domobranski vojašnici goriškega rojaka nadporočnika Počakaja v njegovi pisarni, je prvo, kar mi pade v oči, ko se rokujem s tem slovenskim častnikom, šopek cvetja, povezan s slovenski mi trakovici. V cvetju je zaboden listek z napisom: »Dobrodošli!«. Ko sedem, ogledujem z nadporočnikom relief Vipavske doline in on mi tolmači položaj proti komunističnim krdoletom. O fantih mi govori, da so navdušeni, posebno še, ker so med njimi tudi mnogi Dolenci, ki so prvi okusili rdeči teror. »Kadar napadamo, moram

vedno paziti,« nadaljuje komandant posadke, »da mi ne uhaajo preveč naprej od navdušenja. Komuniste presrečamo nešteto krat in na najrazličnejših mestih, tako da smo prav nikjer varni. Ko se poslovim, odidem po Korzu na trg, kjer prodajajo po 8 lir kg lepih, čeprav še zgodnjih češenj. V slaščičarni me postreže mlada prodajalka, ki mi pove zgovorno, da je Slovenka. »Če govorim slabo slovensko, ne smete misliti, da nisem Slovenka,« mi pravi, ko jo vprašam po poreklu. »Hudo bi se lahko zmotili, če bi po govorici sklepali na narodnost. Sedaj beremo slovenske knjige in moj zaročenec, ki zna prav dobro slovensko, mi je rekel, da se moram tudi jaz priučiti lepe slovensčine.«

Tudi pri 40.000 prebivalcev boječi Gorici, ki ji danes dajejo še poseben poudarek slovenski domobranci, se mi predstavi prisposoba, ki govori vedno za to, da je vas pravilno merilo vsakega naroda, predstavi se mi prisposoba obroča, ki se zožuje iz zdrave in kmečke goriške okolice proti sredšču Gorice. Zdi se mi, da je neizbežno, da se ta obroček skrči in bo mesto tako našlo samo sebe.

Epilog in apel

Vlak drvi iz Gorice, obenem bežijo kršni bregovi, zelena polja, murve, grozdne police. In v meni se odloči, da ta zemlja ne sme propasti. Tako se mi zagriže v možgane misel, kakor da je uresničitev odvsnja samo od mene, kakaj čutim moč, da bi gore premikal in ne morem se sprijazniti z mislijo, da bi propadla ta dežela in ljudje, v katerih se pretaka taka kri, kakršna je tudi moja dediščina po materi.

Ali naj pustimo zemljo, da bo izgubljena za vse večne čase, da bo utonila v krvi in apatičnosti? Trdim: za večne čase, za kaj brezdomno je, da so ure zgodovinske. In je mar tako težko razumeti večno resnico, da se na svetu ne dobi nič zaastonj, temveč se zasluži vse le z borbo? In kaj naj naredimo z ljudmi, ki te resnice ne morejo razumeti in se zanašajo prejšnjim v vse druge nego na samega sebe. Ali jih naj tepemo kot trmaste paglavce ali pomilujemo kot nesrečnega zaslepljenca? Kako naj pomagamo tistim, ki še danes ne vidijo naših internacionalnih komunistov v ostudnem obljemu z izdajalskimi ter zahrbtnimi badoljevci?

V duhu se ozrem na Ljubljano. Pri tem mislim na vas, sovrstniki v letih! Mislim na vas, ki se danes omahujete! Mladi ljudje v najlepših letih, polni moči in nardov, ali boste dopustili, da bo vas zgodovina obsodila, ker se niste odzvali klicu domovine, ker ste si zamašili ušesa, ko vas je klical trpeti, krvaveči, teptani in zatirani narod, ko so vas klicali zpuščeni bratje ob Soči, pod Nanosom, v Tolminu in Kobarižu, na Nabrežini in v Devinu ter v Bovcu in Trbižu? Kaj res sami hočete, da bo treba udariti ob mizo in ponoviti stavek, ki ga je izrekla ljubljanska mladina, bataljon domobrancev-prostovoljcev pred trideset leti na ljubljanskih ulicah: »Puška ali kramp!«

Abzeichen der slowenischen Volkswachen im Küstenland

BELO RDEČE MODRO

Grb slovenskih narodnih straž na Primorskem

Sestavljen je po grbu kraljevine Ilirije; ladja, ki pluje po morju je Jaznovca »Argo«, le da je bila v ilirskem grbu rumena, tu pa je rdeča, da pridejo do izraza naše narodne barve.

»Puška ali kramp!«

Ali boste pri teh vrstah kleti mene, ki sem jih napisal, in smatrali, da vas trnasko pestim, ali pa boste odobraval in pristavljali: »Tako je!«

Niti s prvim, niti z drugim niste še uidešar storili. Treba bo iti vase, izprašati si vest, odločiti se za narod proti omahljivcem in izdajalcem ter reči očetu in materi: »Dajte mi nahrbtnik, prišel je čas, čas ko smo hodili nekoč na izlete in letovanje, sedaj pa grem tja, kjer je moje mesto. Grem na mesto, ki je zame častno!«

Odločite se in vaša vest bo mirna kakor sinji Jadran po viharju. Mogoče si bolan na srcu ter ne prenešes voljaških pohodov! Nič za to, potrebni so tudi prosvetarji in propagandisti z močno besedo in z močnim peresom. Potrebni so tudi strojepisci in stenografi. Muziki

Čas sončenja in kopanja je prišel

Nekaj podatkov o ljubljanskih zimskih in letnih kopališčih — Gradnja kopališča v Kozeljci je odložena

Bliža se nova kopalna sezona. Ob bregovih Ljubljane pri odcepu Gruberjevega prekopa so že postavljene klopi in slačilne kabine. Prvi kopalci so se sončili že aprila, za binkoči pa je bilo ob vodah vse polno ljudi. Ni daleč čas, ko bo obrežje Ljubljane in Gruberjevega prekopa, se bolj pa kopališče »Ilirija«, ob delovnih dneh, zlasti pa ob nedeljah, na gostoposejano s kopalič.

Javna kopališča so vseh Ljubljancev tikajoča se zadeva. Zato je zanimivo, kaj poročajo o njihovem obratovanju v lanskem letu mestni fizikat v svojem letnem poročilu. Poročevalec za to panogo mestnega zdravstvenega in higienkega delovanja ugotavlja uvodoma, da je mesto razmeroma slabo preskrbljeno z javnimi zimskimi kopališči. To je nedvomno res, mnogi Ljubljanci, ki so se pred vojno radi zatekali v Križevce, Save in še kam drugim v neposredno ljubljansko okolico, bi pa dodali, da tudi z letnimi kopališči ni mnogo boljše, če ne morda še slabše.

Poročilo dodaja, da se čuti potreba po gradnji novih zimskih kopališč zlasti na periferiji, kjer veliko število stanovanj nima svojih kopališč. Nedvomno bo v najbližji bodočnosti treba zgraditi zimsko kopališče za močnejši in svetokrižski okraj. Sedaj obratujejo v Ljubljani naslednja kopališča: mestno kopališče v Prečni ulici, mestno kopališče v mestni hiši na Jegličevi cesti, javno kopališče hotelu Slena v Frančiškanski ulici in javno kopališče Zavoda za socialno zavarovanje delavcev. Prva kopališča so zgrajena v sedmih šolskih poslopih, svoja prva kopališča imajo nekatere športne organizacije.

Mestno kopališče v Prečni ulici je že zastarelo, medtem ko ima kopališče v mestni hiši na Jegličevi cesti krajnejši značaj. Lani se je izvedla na zahtevo mestnega zdravstvenega urada asanacija zimskega kopališča hotelu Slena, kateremu se je predpisal nov kopališki red. Zimski bazen športnega društva Ilirije ima interni značaj.

Letnih kopališč ima Ljubljana več: mestno

bodo zabavali tovariše po opravljeni službi, dober dijak trgovske akademije bo kot pošten in spreten ekonom v zadovoljstvo vselej četi na mestu v skladišču. Zdravnik in medicinec bosta skrbela za bolne in ranjene. Črkostavec bo pripomogel, da bo slovenska beseda in resnica o domobranstvu in komunizmu prišla med ljudstvo hitreje in brez tiskovnih napak. In zopet drugi se bo obnesel kot član policijskega zbora, kjer bo častno izpolnil nalogo, zavečajoč se, da gre za več kot za policaja iz bivših »klerikalnih in liberalnih« režimov, iz časov naše medsebojne nesmiselnosti in smešne škodljivosti gonje.

Odločite se in nikoli vem ne bo žal! Primorski bratje vas bodo blagoslovili. Morski valovi bodo bili ob pečine in topoli se bodo veličastno zibali v pozdrav vam — stražarjem ob Jadranu, kakor vam bodo primorske dekleta jeseni trgala lepe velike grozde ter vam ponujala sladkega in kipečega mošta v zahvalo, ko boste korakali skozi vas, prepevajoč naše pesmi.

Ljanko Urbančič

Odgovori moramo le na vprašanje, zakaj se zrak dviga. V glavnem poznamo dva vzroka. Postavimo, da se srečata dva nasprotna vetrova; na eni strani hladni, suhi in težak veter — sever, na drugi strani lahek, topel in vlažen jug. Ko se srečata, nastane najprej značilni vrtnec, nato pa težki sever izpodrine juga v višine, kjer se začne dogajati že prej omenjeni pojav: kondenzacija vlage in dež je tu. Drug vzrok dvigovanja zračnih mas so visoka gorovja (n. pr. Alpe). Ko pridejo južni vetrovi do takega gorovja, se morajo ob njegovem južnem pobočju dvigati. Tudi tu se vlaga kondenzira in nastopijo že prej omenjeni meteorološki pojavi. Ko preide južni zrak že vrh in ko je oddal večino deževja južnemu pobočju, se začne na nasprotni strani puščati in se pri tem segreva. Sedaj postane južni veter topel in suh. Takemu vetru pravimo fen ali snegozet.

V naše kraje prihajajo južni vetrovi z morja,

so torej precej vlažni in prisiljeni dvigati se ob južnih Alpah.

Glede na dobo, kdaj je najbolj deževen čas in kdaj najbolj suh, bi lahko razdelili geografski prostor, v katerega spadajo naši kraji, v tri področja. Prvo področje je obsega Primorje in sploh vse kraje v njegovi bližini. Med drugimi kraji spada v to področje tudi Trst, Gorica in ob njegovi vzhodni meji tudi Kranj. To področje karakterizirajo trije precej mokri meseci, in sicer marec, junij in oktober. Največja količina pade v oktobru, najmanjša pa v januarju, odnosno v nekaterih krajih v avgustu. V oktobru pade v Trstu povprečno 111 mm dežja, to je 111 litrov na 1 m², v Gorici pa 140 mm, v januarju pade v Trstu 70 mm dežja, v Gorici 84 mm, v Kranju pa je minimum leže naslednji mesec, ko pade 77 mm dežja (poza se že vpliv naslednjega padavinskega področja). Naslednje področje, v katerega spadajo tudi kraji Ljubljana, Kočevje, Črnomelj in Kamnik in ki zavije prav pri Ljubljani proti jugovzhodu, ima primarni maksimum v oktobru, sekundarnega pa v juniju in padavinski minimum v januarju ali februarju. V Ljubljani pade v oktobru povprečno 170 mm dežja in v februarju okoli 65. V Kočevju pade v oktobru okoli 180 mm, v februarju pa 74 mm. Največji pas se začne vzhodno od sredine. V njem leže poleg drugih tudi kraji: Maribor, Ptuj, Brežice in ob njegovi južni meji tudi Celovec. Karakterizira ga največja količina padavin v juniju (v tem mesecu ima Maribor povprečno 120 mm dežja, Ptuj 132 mm, Celovec ima izjemoma padavinski maksimum v avgustu, ko pade nad 120 mm dežja). To razdelitev je nazorno opisal in razložil g. dr. Oskar Reya v Geografskem vestniku.

Za količinsko karakterizacijo padavin v teh krajih je potrebno, da poznamo letne količine padavin v določenih krajih geografskega prostora. Za malo bolj vzhodno od Maribora, to je nekje okraj Mure, pade letna količina padavin pod 1000 mm (Maribor sam ima 1038 mm) in se nato dežalje bolj znižuje. Tako pade v Kobliju na primer letno le 750 mm padavin. Na Štajerskem in Koroškem so najdeževnejši meseci poletni.

Od vzhoda proti zapadu prehajamo vedno bolj v deževne kraje.

Največ padavin pade v teh krajih na južnih pobočjih gora, ki so v bližini morja. Kot zelo deževna področja moramo posebej omeniti južnopadne dele Julijskih Alp, ko pade povprečno do 4000 mm dežja. To se pravi: če voda (deževnica) ne bi odtokala, bi bil vodni sloj visok po enem letu tam do 4 metrov. Ljubljana pa bi bila po preteku enega leta 1,5 metra globoko pod vodo. Od Julijskih Alp proti jugu se začnejo letna količina padavin zopet nižati, in imamo v Ljubljani letno le 1500 mm, v Istri pa le 900 mm dežja. Malo večjo količino dežja kot Ljubljana ima Pohorje (na nekaterih krajih do 1600 mm).

Naše kraje lahko štejemo med mokra področja.

Se celo na Škotskem in Norveškem, kjer je mnogo dežja, nimajo take količine padavin kot mi. Najbolj deževni kraj na Zemlji je gora Waialea na otoku KAVAI-ju, ki ima letno 12,5 metrov padavin.

H koncu še nekaj o ljubljanskem deževju. Letno pade v Ljubljani povprečno okoli 1500 mm dežja. Najbolj mokra meseca sta junij in oktober, ko pade 146, odnosno 170 mm dežja. (To povprečje velja za dobo 1881—1915. Povprečna količina za daljšo dobo je malo drugačna in pade potem v Ljubljani v oktobru 165 mm dežja). Najmanjša količina padavin je v februarju (70 mm dežja), v januarju pa le za 10 mm več. Letna količina padavin v Ljubljani je precej podobna oni v Kočevju.

M. Borko

Nekoliko besed o dežju

Letošnji deževni maj, ki je pravo nasprotje prejšnjim suhim mesecem, nam daje priliko, da natančneje premostimo tega neljubega gosta naših krajev v spomladanskem in jesenskem času.

Prvo, kar moramo storiti, je to, da si ogledamo, kako dež nastaja. Kakor nam je znano iz šole, vsebuje zrak, ta za življenje tako potrebna zmes dušika in kisika, skoraj ob vsaki temperaturi neko določeno množino vode, in sicer v obliki nevidnih vodnih hlapov, ki prosto lebde v ozračju.

Čim višja je zračna temperatura, tem večja je količina hlapov.

Ob temperaturi 0° C vsebuje na primer 1 m³ zraka največ 5 g vode, pri temperaturi 10° C že 9,2 g vode in pri temperaturi 40° C že nad 50 g vode. Množino vlage v zraku merijo meteorologi s psihrometrom ali pa manj natančno s higrometrom.

Vzemimo sedaj, da se mora z vodnimi hlapci preprosto zrak iz določenega vzroka dvigati. Tako prehaja iz toplejših krajev v hladnejše, saj je znano, da so v višinah nižje temperature kakor pri tleh. Če vsebuje na primer zrak pri tleh, kjer vlada temperatura 20° C, le kakih

12 g vode na kub. meter (zrak torej ni nasičen, sicer bi vseboval 17 g) in se začneja dvigati, postane že v višini, kjer vlada temperatura 14°, z vsebovano vlogo nasičen.

Kaj se zgodi, če je zrak nasičen z vlogo in če se mu dviga še nova vlaga?

Nevidni vodni hlapci se začnejo polagoma zgoščevati v majhne drobne kapljice, ki se združujejo v oblake.

Če nastopi nenadna ohlajitev pri tleh, se zgosti vlaga s pomočjo kondenzacijskih jeder (npr. i. dr.) v meglo. Prav lepo smo to videli 27. novembra 1943, ko je po sončnem opoldnevu padla med 2. in 3. uro popoldne megla. Povemo naj še to, da sta

megla in oblak fizikalno eno in isto.

Ko se zrak še nadalje dviga, se zgoščuje vedno več vlage, oblaki postajajo težji in gostejši, in končno ne morejo vodne kapljice več lebdeti v zraku, temveč začne padati na zemljo kot dež, odnosno sneg (če vlada temperatura pod 0° C). Najnovejša meteorološka dognanja pravijo, da so bile nemške vodne kapljice najprej snežinke, ki so se šele v toplejših plasteh spremenile v vodne kapljice.

M. Borko

KULTURNI PREGLED

Jezik in današnja kriza

Večkrat citirani švicarski sociolog Wilhelm Röpke se v svoji l. 1941 izšli knjigi »Die Gesellschaftskrise der Gegenwart« dotika tudi jezika, ki ga filološki šole ne opazajo ali vsaj ne razenajo, kateri pa ne more uti pozornosti tako kritičnega sociologa kakor je prav W. Röpke. Če v članku »Psychologie und Soziologie der Krise« (Jutro, 18. maja) so bile navedene med znaki pesanja vsigež okusa in poplavljenosti nagnjenosti tudi »splošna brezsilnost, pomanjkljiva spoštljivost, podivjanje knjižnih jezikov in obubožanje govorcev z odmiranjem živih izrazov«. Tako poplavljenost je po Röpkejevih dognanjih, ki so vedno podprta zlasti na duhovno-kulturnem, socialnem in političnem področju z mnogimi tehničnimi argumenti, posledica pojavi, ki ga imenuje Röpke »Vermassung«, t. j. pomnoženost. Če Gustave Le Bon je v svoji »Psychologie des Multitudes« in v raznih drugih spisih proučil izenačevalne in poplavljujoče vplive množice, ki ne trpi nobenih visokih vzletov in v kateri mora kakor v deroji reki utoniti posameznik z vsem svojim notranjim življenjem, če hoče, da živi z množico, Röpke proučuje maso in njene kvarljive nagibe in vplive v raznih drugih, sodobnih pojavih in prihaja tako tudi k vprašanju, kako je pomnoženost današnje družbe vplivala na tako rahločutni duhovni instrument, kakor je jezik?

Röpke piše med drugim: Pojavi pomnoženost v jeziku posameznih narodov so zares vredni večje pozornosti, kakor so bili do sedaj deležni. Zdi se, da gre v tem primeru za raziskovalno področje, ki je še ostalo povsem nedotaknjen, česar pa ni težko razumeti, če

vemo, da je sociološko razčiščevanje pomnoženosti jezika še zelo mlado. (Prvi prispevek te vrste bi utegnilo biti delo Weinbenderja v 8. zvezku časopisa »Osteuropa« o ruskem jezikovnem razvoju). Seveda je že b'strovidni Nietzsche nekaj slutil, o čemer pravi 104. afirizem njegove knjige »Fröhliche Wissenschaft«. S pomnoženjem jezika ne mislimo samo tendence po izravnanju vseh narečnih razločkov in popolne centralizacije jezika, marveč tudi njega intelektualiziranje, kakor je lastno vsakemu pomnoženju in ki poteka od duhovne čistilnosti polizobražencev. Če W. H. Riehl »Die bürgerliche Gesellschaft, 6. izdaja, 1866) je posrečeno pisal o »sleparju«, ki se mu je zdelo potrebno, da »življenjskople nazre, rchato naturno izrazje tiste družbene plasti, v kateri je sam zrasel, odpravi in jih zamenja s tujimi našopirjenimi frazami.« Medtem ko »iz govornice in iz nazorov kmečkega človeka izhaja stara prvinška naravna sila našega jezika, iz govornice meščana bogato, široko izobilje njegovega pomladanskega močnega prevrta, iz abstraktne, izkrtčane in po modi izlikane govornice razumne aristokracije pa njegova starostna živileost.«

Niče, kdor je zasledoval razvoj jezika v zadnjih sto letih, piše Röpke nadalje, ne more prezeti, kako se pojavlja v izdajski obliki njegovo pomnoženje, kakor se razodeva v načinu govora in v čedalje močnejšem širjenju papirnate, enoličnega, nepoštenega, polizobraženskega jezika, ki ga vsak brbljava po nemi in ki s svojimi shematično izdelovanimi skovankami postaja jezik vsakogar in vseh. Pomnoženost jezika se ne kaže samo v tem, da

se stalno potiska v ozadje organsko besedišče kmečko-regionalnega izvora in da se nazoren jezik vedno bolj nadomešča s surogatom papirnato-abstraktnega jezika, ampak tudi v tem, da izgublja jezikovni čut vedno bolj svojo ostrino, da se pojavlja grozna opotoplost za zakone materične in hkrati tudi za logiko. Ljudje ne govorijo samo kakor kak kulture preobleden velemestni masovni človek, marveč kaže njih govorjenje tudi naglavo; hočejo z jezikom imponirati ali pa koga cplasti, drugače tako rekoč z besedami osliniti. Kakor poluščina popevka izriva narodno pesem, tako gozbeževate in kratkovično velemestno izrazje izriva dialekt. Röpke navaja na to primerjavo s švicarsko nemščino, ki zaradi tega, ker je ondotna govornica blizu živemu ljudskemu jeziku, kaže najmanj znakov sodobnega jezika kmečkega pomnoženja. V tem pa vidi tudi možnost jezikovne obnove, ki vodi nujno nazaj k ljudstvu, h kmetu, k njegovemu jezikovnemu čutu, ki ni pokvarjen in top, kakor postane le prehitro jezikovni čut izobraženca in še bolj polizobraženca.

Tako odseva tudi iz jezika današnja kriza, ki je v duhovnem smislu posledica splošnega pomnoženja, asfaltne civilizacije, kakor se je razvila v mestih; v nemi meri je tudi posledica dejstva, da so »višje« družbene plasti izgubile korenine v ljudstvu. Naliki bi lahko našli vse polno: na pr. v zbanalizirani ali pa preveč tehnično-eksperimentalni muziki, ki v delih premožnih skladateljev izgublja slehernost z ljudstvom in z organiziranim razvojem narodov ter postaja takisto papirnato-abstraktna, in »mednarodna«; dalje v slikarstvu, ki se je odreklo zaradi mode in njenega »dernier cri« neposrednosti in naravnosti itd. Če se hočejo narodi izmčati iz uničujoče krize, se morajo vsepovsod vračati k svojim koreninam, ne da bi zaradi tega zatajili možen in resničen po-

trebam ustrezajoč napredek, ter pozabil na pridobitve tisočletnega dela in boja za človeško dostojanstvo in moralno veličino.

Pri Slovencih se tudi že pojavljajo znaki sodobnega pomnoženja, čeprav niso tako zelo opazni. Banaliziranje jezika smo opazili v nekaterih proizvodih naturalistično-tendencioznega slovstva zadnjih dvajsetih let. V valovanjih našega besedja in izrazja kakor so ga povzročile razne struje in politični vplivi, pa smo občutili tudi poskuse izenačujočega papirnato-abstraktnega, enoličnega. Živim vrelcem ljudske govornice oddaljenega jezika, v slovstveni produkciji zadnjih treh, štirih let je nastopila očitna sprememba smeri. Literatura se spet vrača k ljudstvu; naravnost in prečiščena tradicija premaguje papirnato shematično besedje in izrazje. Regionalistični pisatelji, ki se oglašajo z dobrimi deli, zopet — kakor pred 80. leti Fran Levstik — priskljujejo kmetu in navezujejo jezikovni razvoj na zdrave ljudske korenine. Zdi se, da bo šla po tej poti tudi ostala Evropa, brž ko se zvedroji njena zamračena obzorja in ko se za uničujočimi viharji začne redovitno in poglobljeno delo obnove.

Slikar Matej Sternen

Ob razstavi portretov priznanega slovenskega umetnika Mateja Sterena je izdala »Socialna pomoč«, prirediteljica te pomembne umetnostne manifestacije, katalog, v katerem je objavljena študija iz peresa umetnostnega zgodovinarja univ. prof. dr. Fraheta Steleta z naslovom »Slikar Matej Sternen«. Študija se v svojih teoretičnih pogledih na razstavljalčev stvarjanje v glavnem ujema s predavanjem, ki ga je imel prof. Stele pred izbranim občinstvom ob priliki otvoritve razstave. Iz študije posnemamo nekatere odstavke:

Kot umetnik in človek je Sternen izredno zanimiv pojav. Čeprav je v Monakovem doživel ob Ažbetu in njegovi družbi najhujšji razcvet tako imenovane bohème, lahkožive, za dunajsko in monakovsko ozračje značilne umetniške družbe, ni podlegel njenim vabam, ampak je v vsem življenju obdržal resnost moža, čigar ponos je v tem, da si z vztrajnim delom služi svoj kruh. Njegovo življenje lahko imenujemo en sam delavnik, kjer se najčistejši umetniški zalet prepleta z marljivostjo ročnega delavca, ki se zanima tudi za najbolj rokodelski tehnični posel, združen z življenjem, napredkom in uspehom svojega poklica. Globoko v naravi zakoreninjena mu je še ena, znanjačna poteza, da s svojo umetnostjo ni nikdar špekuliral, da je nikdar ni ustvarjal zaradi dobička ali reklame, ampak vselej kot naplemnitejši razvedrilo. Mnogi ljudje, ki so ga poznali kot restavratorka, sploh niso vedeli, da tudi kot umetnik kaj zna in pomeni. Zato je Sternenovo umetniško delo tudi nekak težko pregledno.

Brez najintimnejše zveze s tehničnimi problemi slikarstva, ki si jo je Sternen pridobil s svojim restavratorskim poslom, njegovega umetniškega dela ni mogoče razumeti. Dokazal je s tem tudi, da znanje in vztrajno delo umetniku ne škoduje, ampak ga samo dviga, sevé, če je po naravi tudi res umetnik. S svojim delom in uspehom pa je tudi potrdil dvomno resnico, da mora biti pravi restavratorka tudi resničen, vse vrednote zaupane mu umetnine čuteč in spoštujejo umetnik, ne pa mogoče samo suhoparen tehnik ali celo prevejan ponarejevalec.

Kot tehnično interesiran umetnik je imel Sternen posebno veselje s slikarskim poslom. Če v Monakovem je l. 1905/6 ustanovil kratkotrajno šolo. Leta 1907 sta v Ljubljani z Jakobcem skupno ustanovila tako šolo, kjer pa

Kronika

* **Civilni naslovi v nemški vojski so odpravljeni.** Po najnovejši odredbi se zdaj v službi nemške vojske in v vojaškem uradnem dopisovanju ne smejo več navajati civilni naslovi vojakov (doktorji, inženirji in podobno). Vojaki se smejo podpisovati, naslavljeni in ogovarjati samo z vojaškim činom. Samo vojaki posebnih strok, n. pr. pri zdravstvu, živnozdravstvu, avtomobilih ali pri inženjeriji vojne mornarice ter častniki visokih činov in podobni, smejo, v kolikor delujejo v svojem poklicu, navajati svoje naslove skupno z imenom.

* **Zamenjavanje nakaznic je prepovedano.** Višje deželno sodišče na Dunaju je ob sodilo dve osebi, ki sta bili obtoženi, da sta zamenjali svoje tobačne karte za oblačilne karte. Vsaka takšna zamenjava je namreč prepovedana in kazniva, zato sta bili obe osebi obsojeni za zaporno kazen.

Iz Ljubljane

u— **Nov grob.** Po težki in dolgi bolezni je v Zagrebu dne 13. maja umrla ga. Ivi Širca, rojena Kokalj. Za njo žalujejo soproj Stanko, otroka Staš in Ivi ter številno drugo sorodstvo. K večjemu počitku so rajno položili na Mirogoj. Pokojni naj bo ohranjen led spomin, užaloščenim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

u— **Maša zadušnica za Antonom in Milijem Mohorjem,** častnikoma srbskega dobrovoljskega korpusa, ki sta izgubila življenje pri terorističnem letalskem napadu na Beograd, bo v četrtek 1. junija ob 8 v novi škofski cerkvi.

Ljubljanci, Primorska vas ključ!

Dijaki, prišel je čas počitnic, Ali boste dopustili, da bodo izkpravili in propadli naši bratje? Odločite se in javite se v Slovenske narodne straže! Ekspozitura: Dalmatinska ulica 7/III.

u— **Dvořákova »Novosvětskaja«** je nastala tam onstran Oceana. Anton Dvořák je bil imenovan za ravnatelja newyorškega konzervatorija, kjer je deloval nekoliko let. Peta simfonija, ki spada v to dobo, obdeluje glasbeno nekaj indijanskih motivov, ritmično divje, I. in IV. stavka pa tudi otočne, slednje zlasti v prekrasnem II. stavku (Largo). Iz brezmejnih prerij slušamo obožljivo izumirajočega rodu, ki se je moral umakniti brezobzirnemu »civilizatorju belokozoju. Ta petroslava melodija spada med najlepše Dvořákové do misleke in je tako slavna, kakor sprevni tema Čajkovskega »Patetične«. V scherzu tudi Dvořák ne more mimo domotožja po češki domovini in se zamisli v brezskrbno veselje, kakor vlada v domači vasi sončnega nedeljskega popoldneva. Arhitektura te silovite stavbe pa je strogo klasična po vzorih iz »starega sveta«. Poleg te simfonije, ki je Dvořákovemu ime poneslo po vseh kontinentih, bomo slišali v ponedeljek Oesterchevo znamenito »Overture Classicala«, Lisztovo plemenito simfonično pesnitev »Orpheus«, Weberjevo zanosito uverturo »Oberon« in orkestralno navdne zantimivo skladbo »Čarovnikov učencev«, kjer se inspirira Francaz Paul Dukas ob Goethejevi baladi »Der Zauberlehrling«. Zaključni X. simfonični koncert se vrši prihodnji ponedeljek ob 19. uri v Unionu. Predpridaja vstopnic v knjigarni »Glasbene Matice«.

u— **Papirna nabirka.** Slovenski Rdeči križ naproša vse, pri katerih za šolsko nabirko pripravljeni papir iz katerih koli razlogov ni bil pobran, da ga sami dostavijo v najbližjo šolo ali pa neposredno Slovenskemu Rdečemu križu v šolo pri Sv. Jakobu. Če ima kdo pripravljen večjo količino, ki je sam ne more dostaviti, naj jo prijavi Slovenskemu Rdečemu križu pisмено ali telefonično (številka telefona je 21-29).

u— **Ravnateljstvo IV. moške realne gimnazije** v Ljubljani vabi vse privravitelje, ki so se prijavili k izpitom v junjskem roku, da se zglase v ravnateljevi pisarni za Bežigradom dne 2. junija med uradnimi urami.

u— **Protože proti prahu** so se seveda tudi letos pojavile z nastopom lepega vremena, vendar bomo pa zaradi izrednih razmer morali potpeti tudi pri tem vprašanju, saj vemo, kako je z delovnimi silami, z bencinom in nafto. Mestno cestno nadzorstvo je za pogon svojih motornih škroplilnih voz sicer dobilo nekaj nafte, da bo mogoče škropljenje vsaj ob hudem prahu po glavnih cestah. Zato že danes opozarjamo lastnike trgovin in drugih lokalov ter sploh hišne gospodarje po vsem mestu, da morajo sami škropliti hodnike ter bo samo v njihovi korist, če bodo škroplili tudi cestnišča ob svojih posevstvih. Prav v vsem se moramo privaditi skromnosti, za-

to pa tudi ne smemo takoj zabavljati ter zahtevati nemogočih stvari.

u— **Vrnite iz Univerzitetne knjižnice izposojene knjige!** Pozivajo se vsi oni, ki imajo knjige izposojene iz Univerzitetne knjižnice, da jih zanesljivo vrnejo do 10. junija t. l., drugače bodo nosili sami posledice.

u— **Ne kupujte knjig, ki so last knjižnic!** Knjižarne, založništva, antikvarijati in starinarji ter drugi ljubitelji knjig se opozarjajo, da ne kupujejo knjig z oznako Univerzitetne knjižnice (Licealna knjižnica, Liceal Bibliothek, Državna knjižnica, študijska knjižnica, Studien Bibliothek) in vseh drugih javnih knjižnic. Dolžni so pa vsakega prodajalca takih knjig takoj prijaviti: najbližjemu policijskemu stražniku.

u— **Bencin in petrolej za obrtnike.** Obrtniki, ki prejemajo pri Pokrajinskem gospodarskem svetu bone za bencin in petrolej kot pomožno sredstvo brez posebne pismene prošnje na podlagi seznamov, se opozarjajo, da lahko meseca junija dvigne bomo po strokah in inujskih začelnih v naslednjih dneh: mizarji: A—1. junija, P—2. junija; slikarji in plekarji: 3. junija; urarji, torbarji in knjigo-vezi: 5. junija; mehaniki: 6. junija; kleparji in ključavničarji: 7. junija; elektro-tehniki in steklarji: 9. junija. Upravičenci se opozarjajo, da dobe bone le na dan, ki je določen za njihovo stroko. Zamudniki se ne bodo mogli upoštevati.

u— **Sprejemni izpiti za I. razred gimnazije.** Cenj. starše opozarjamo na tečaj, ki prične 1. junija. Poučujejo profesorji vse predpisane predmete. Vpis dnevnih dopolnil v prostorih Pokrajinske delavske zveze, Delavska zbornica, Miklošičeva 22, I. n.

u— **Prigode nagajivega Bobija** so pravi pustolovski humoristični »roman« za najmlajše bralce, ki vam bodo hvaležni za napeto zabavo. Knjiga je bogato ilustrirana in se lahko uporablja za barvanje slik. Dobi se v knjigarni Tiskovne zadruge, Selenburgova ulica 3.

u— **Učite se strojepisja!** Novi eno-, dvo- in trimesečni strojepisni tečaji (dnevni in večerni) pričnajo 1., 2. in 3. junija. Moderna strojepisna, desetpistna metoda. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

u— **Občni zbor Glasbene Matice,** ki je bil napovedan za danes, četrtek 1. junija, je preložen.

u— **Važno za vsakega sedaj in v bodoče v zasebnem ali javnem poklicu je znanje strojepisja!** Novi dnevni in večerni tečaji pričnajo 1., 2. in 3. junija. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

u— **Maša zadušnica za pok. Jakobom Kremžarjem** se bo brala v petek 2. junija ob pol 8 v župni cerkvi sv. Petra.

u— **Za sprejemne izpite v I. razred gimnazije,** ki bodo v drugi polovici junija, priredimo poseben štirinajstdnevni pripravilni tečaj, ki prične prve dni junija. Poučujejo profesorji. Informacije — vpisovanje dnevno dopoldne in popoldne. Specialne instrukcije za srednje šole, Kongresni trg 2.

u— **Dodatna mladinska živilska nakaznica št. 231852/C** je bila izgubljena. Najdijetelja prosim, naj jo odda v uredništvo »Jutra«.

S štajerskega

Koncertni večer v Ptuj. Ljudska izobraževalnica Heimbunda je priredila v Ptuj koncertni večer, ki je imel na sporedu Heydnove in Mozartove skladbe. Kompozicije je izvajal ptujski godalni kvartet.

Baladni večer bodo imeli dne 1. junija v Mariboru. Recital bo graški igralec Peter Otten. Sprožil bo poživil kvartet mariborske gimnazije, ki bo izvajal Mozartov mladostni lovski kvartet v B-duru.

Slovaški kmetovalci so pred kratkim obiskali štajersko. Njih obisk je trajal osem dni, začel se je z obiskom Gradca. Od 17. do 24. maja so si Slovaki ogledali vzorne kmetije, kjer so se seznanili z raznimi napravami. Zanimali so se zlasti za živinorejo, sadjarstvo in vinogradništvo.

Nesreče in nezgode. 22. letni Anton Tomšič iz Studencev pri Mariboru je pršel med odbijače dveh vagonov, ki sta mu zmečkala desno nogo. 62. letna Ana Hartingerjeva si je poškodovala nogo. Oba poškodovanca se zdravita v mariborski bolnišnici.

Neenavdno velika goba. Pri Čmureku je neki gobar te dni našel 75 kg težko gobo, kar je za sedanjí čas v gobarski stroki pravcata redkost.

Nesreča pri podiranju drevja. Kmet Janez Dresler iz Stare novi vasi pri Rad-

goni je podiral stara sadna drevesa. Posluževal se je pri tem eksplozivnih sredstev. Nekemu drevesu, kjer naboj ni hotel hitro eksplodirati, se je neprevidno približal. V tistem trenutku pa se je naboj sprožil in zračni pritisk je Dreslerja vrigel po tleh, da si je mož zlomil nogo, obenem pa je bil tudi ožgan po životu. Odpeljati so ga morali v bolnišnico.

Kazen zaradi gojitve pri tehtanju. 50-letni tehničar Štefan Majdič iz Rogaske Slatine se je moral zagovarjati pred sodiščem, ker je najavil pristojni oblasti te. že stehtanih telet za 65 kg nižje kakor je bila v resnici. Pristojno sodišče je zaradi tega uvedlo proti Majdiču postopanje in mož je bil sedaj obsojen na leto dni ječe. Obenem s njim je bil obsojen tudi mesar Janez Kučan, ki je prejel od Majdiča 21 kg telečjega mesa. Kučan je bil obsojen na 8 mesecev ječe.

Z Gorenjskega

Proslava materinskega dneva v Kranju. Tudi v Kranju so letos proslavili materinski dan in s'cer je bila slovesnost v znamenitem hotelu »Pri postici«. Posebno mesto so pri proslavi zavzele matere s številnimi otroki, kakor tudi matere padlih vojakov. Okrožni vodja dr. Pflieger je imel na matere pršerčen nagovor, v katerem je poudarjal težke žrtve onih mater, ki so izgubile sinove na bojiščih. Objubil je, da bo takšnim materam država posvetila posebno pozornost ter izročil vsaki omot s primernim darilom. Proslava je bila zaključena s prepevanjem pesmi in z glasbeno spremljavo.

Nesreča pri čiščenju okna. 22. letna služkinja Ottilija Holzerjeva iz Celovca je padla pri čiščenju okna iz prvega nadstropja na cesto ter dobila tako hude poškodbe, da so jo morali prepeljati v celovško bolnišnico.

Nesrečen padeč. Pri trganju cvetja se je ponesrečila Gizela Rupnikova iz celovške okolice. Padla je tako nesrečno, da se je ranila na trebuhu ter so jo morali odpeljati v beljaško bolnišnico.

Nezgoda pri delu. Z nožem se je ranil pri delu 26-letni mesarski pomočnik Andrej Grosdemange, zaposlen pri mesarju Krainerju v Celovcu. Ko je paral govedo, mu je izpodletel nož ter se mu zasadil v zgornjo mečo desne noge. Zdravi se v celovški bolnišnici.

Iz Trsta

Cene na tržaškem trgu. Z veljavnostjo 28. maja je objavilo tržaško prehranjevalno ravnateljstvo naslednje cene: pesa 4.80 v prodaji na debelo, 6 v prodaji na drobno, »cikorkija« 5.80 v prodaji na debelo, 7.20 v prodaji na drobno; čebula 6 oz. 7.20, domača solata 8.40 oz. 10, uvožena solata 5 in 7, grah 8.40 ozir. 10.20, rdeči radič prve vrste 10 oz. 12, druge vrste 6 oz. 7.20, repa 3.50 oz. 4.40, zelena 7.30 oz. 8.40. Prvi krompir 10.80 oz. 13, beluš 17.80 oz. 21, jagode 18 oz. 21, česen 6.80 oz. 8.40, češnje I. vrste 9.50 oz. 11.40, druge vrste 8.70 oz. 10.40, tretje vrste 7 oz. 8.10.

Novi živilski nakaznice. S 1. junijem so bile uvedene v Trstu nove živilske nakaznice, ki jih prejmejo pripadniki nemške in italijanske vojske.

Čas zapore ob 22. V smislu oblastvenega razglašja je od 28. maja t. l. dalje veljavno čas zapore v krajih Opčine, Bane, Prošek, Trebče, Padriče, Gropada in Orle ob 22. uri.

Novi policijski ura na Opčinah. V smislu odredbe Vrhovnega Komisarja operacijskega področja Jadransko Primorje je bila za kraj Opčine določena z veljavnostjo 30. maja policijska ura od 22. do 5. Zatemnitev bo tudi od 22. do 5.

Ljudsko gibanje v Trstu. Dne 25. maja je bilo v Trstu 9 rojstev, 8 smrtnih primerov in 8 porok.

Smrtna kosa. Te dni so umrli v Trstu 13letna Ana Modic, 39 letni Ivan Svah, 53letni Vinko Slavič, 74letna Ana Fonda vd. Černigoj, 75letni Just Zihnerl, 91letna Angelika Mandič vd. Schwind, 50letna Ana Zorn, 70letna Elizabeta Persič, 73letna Antonija Zago vd. Vidali, 62letna Marija Dolčič in 37letni Anton Sanci.

Iz tržaškega gledališča življenja. Na odru Rossetijevega gledališča uprizarjajo te dni Verdijevo opero »Traviata«, na odru Verdijevega gledališča pa znamenito Shakespearejevo žaloigro »Kralj Lear«.

Ali veste, kako je ravnati z ročno brizgalnico, gasilsko metlo in kako se gasi s peskom? Če niste, skušajte dobiti zaveznava navodila, izvežbajte se! Najboljši pripomočki nam nič ne koristijo, če jih ne znamo uporabljati.

Prva razstava mladega tržaškega kiparja. Te dni je bila odpravljena v prostori tržaške umetnostne galerije razstava mladega tržaškega kiparja Tristana Alberti. To je prva individualna razstava omenjenega likovnega umetnika.

Kača je plila 10letno Marijo Pahovič iz tržaške okolice. Deklico so prepeljali v tržaško bolnišnico. Njeno stanje je zelo resno.

Smrtni padeč. 58 letni čuvaj Franc Maršico, ki je stanoval v ulici Donadoni št. 1, je padel v oblednici Delavske zadruge pri Sv. Anji tako nesrečno, da je obelžal z usodnimi poškodbami na glavi. Prepeljali so ga v glavno tržaško bolnišnico, kjer pa je kmalu po prevozu izdihnil.

Kmetova nezgoda pri Kopru. Pri Sv. Antonu pri Kopru se je zaletela krava v 65letnega kmeta Antona Furlana, ki je pri tem padel z neke škarpe in obelžal s številnimi poškodbami po vsem telesu. Furlana so prepeljali v tržaško bolnišnico.

Za cerkev nabrani denar so uporabljale za kino. Neko gospo v ulici Canova je posetila te dni 13letna deklica in zaprosila za dar za neko bližnjo cerkev. Deklica je dejala, da jo je poslal župnik. Gospa je telefonirala župniku, ki je pojasnil, da ni nikogar pooblaštil za nabiranje prispevkov. Zadevo razščuje sedaj tržaška policija, ki je dognala, da je imela dotična deklica še dve pomagateljici. Skozi dva meseca so nabirale pri različnih tržaških gospodih darila za cerkev. Dnevno so nabrale 50 do 60 lir, ki so jih zapravile za poset kina in nakup raznih sladkarij.

Med sklepjanjem kupčije je jo okradel. Te dni se je predstavil gospo Rozi Terzi v ulici Sv. Mavricija št. 1 22letni Attilij Coretti z Reke. K Terziji je prišel zaradi neke kupčije. Ko je odhajal, je ugotovila Terzijeva, da ji je izginilo 1300 lir. Ko je prišel Coretti po kovčeg, ki ga je pustil za nekaj časa pri njej, ga je pozvala na odgovor. Corettija so zaslišali na policiji. Priznal je tatvino 300 lir in izpovedal, da je ostali znesek skril v stanovanju Terzijeve.

Iz Gorice

Duhovniška imenovanja. Za sholastika gorškega metropolitskega kapitlja je bil imenovan kanonik mons. dr. Ivan Buto. Na njegovo mesto je bil imenovan za kanonika mons. Alojzij Novak, doslej častni kanonik in župnik dekan v Črnicah. Za župnika pri Sv. Lovrencu je bil imenovan mons. Gregor Della Tolla, ki je doslej župnikoval v Stvanu Devinskem.

Letošnji novomšaniki. V soboto 3. junija ob pol 9. po posvetili gorški nadškof v cerkvi Srca Jezusovega 11 bogoslovcev v mašnike. Med drugimi prejmejo mašniško posvečenje Mirko Zakelj iz Ledin pri Idriji, Mirko Škarabot iz Sempetra pri Gorici, Vladimir Rižavec iz Trnovca, Albert Metlikovec iz Devina, Ljubo Marc iz Ajdovščine, Franc Krapež iz Otelece pri Ajdovščini, Jožef Koren iz Drežnice ter Ivan Hobal iz Sv. Lucije ob Soči.

Policijska ura v Krmini. Do nadaljnjega je določena za Krmin policijska ura od 21 do 5 (doslej od 21 do 5.30).

Goriški živilski trg. Nova čebula stane 4.80 kg, beluš 10.60, grah 7 lir, por 3.50, pomladna cvetča 3.50 lire kg. Prvorazani radič je po 6 lir kg, drugorazani pa po 3.40. Češnje stanejo kilogram 7 lir.

Štajerska plesna skupina v Gorici. Na odru gorškega Verdijevega gledališča je nastopila z lepim uspehom štajerska plesna skupina pod vodstvom ge. Schönmanna. Omenjeno skupino je izvajala pester plesni spored tudi v Gradišču ob Soči, v Krmini in pri Sv. Luciji.

Mrtvaški zvoni. Te dni so umrli v Gorici 74letni Vinko Mervič, 73letna gospodinja Alojzija Pogaben vd. Batič, 71letna gospodinja Marija Gabrijeleč vd. Medvešek, 71letna Roza Devetak, 37letni delavec Anton Mozetič, 69letna Katarina Velikonja-Cernigoj in 82letna gospodinja Marija Kengo vd. Kogol.

Himen. V Gorici so se poročili nameščene Bruno Doktorič in nameščenska Ana Marija Černič, dijak Peter Venuti in zasednica Jole Godec.

Tudi z roko ne moreš peljati kolesa po 20.30. Zznana je odredba gorškega prefekta, po kateri je prepovedana vožnja na kolesih na vsem področju gorške pokrajine. To velja tudi za Gorico samo in nje-no mestno središče. Oblast pojasnjuje naknadno, da je ob navedenem času prepovedano tudi peljati kolo z roko. V vsakem takem primeru bo kolo zaplenjeno.

Rešitev dečka v zadnjem hipu. Več dečkov se je igralo v Strašah v bližini elektrarne. Lučali so kamenje v kanal reke Soče. Med njimi je bil tudi mali Avel Pauluzzi iz ulice Corrodeni št. 6. Stal je ob robu kanala. Ko je zalučal kamen, je iz-

gubil ravnotežje in padel v vodo. Prav gotovo bi bil utonil, ko bi se ne bil v zadnjem hipu pognal za njim v kanal 26letni karabiner I. Siletto, ki je rešil dečka. Z umetnim dihanjem so ga potem obudili k zavesti.

Zaplenitev masla in masti. Organi gospodarske policije so ustavili na gorškem osrednjem kolodvoru Lucijo Vitas in Jožefino Lipizer, obe iz Trsta. Zaplenili so jima 3 kg masla, 5 kg masti in 5 kg prekajenega mesa. Štefani Skočir iz okolice Kobarida pa so zaplenili 6 kg masla. Zaplenjene stvari so bile oddane v zbiralnico in so na razpolago redni potrošnji.

Aretirani kmetovalci. Zaradi neupoštevanja predpisov, ki določajo gojitve oljnih nasadov, je gorška policija aretirala več kmetovalcev iz Moš, med drugim 46letnega Jakoba Orzana, 68letnega Jojopa Pecorarija, 51letnega Favsta Miana in 61letno Santon Blasi vd. Tuni.

Beleznica

KOLEDAR:

Četrtek, 1. junija: Fortunat.
DANASNJE PRIREDITVE:
Kino Matica: Slavčeva pesem.
Kino Sloga: Sanders živi nevarno.
Kino Union: Ljubavna pisma.
Kino Mošte: Indijski nagrobni spomenik.
DEŽURNE LEKARNE
Danes: Dr. Kmet, Ciril Metodova cesta št. 43; Trnkoczy ded, Mestni trg št. 4; Ustar, Selenburgova ulica št. 7.
ZATEMNITVE
Je strogo obvezna od 22. do 4. ure.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Četrtek, 1. junija, ob 18: Zemlja, Red A. Petek, 2. junija: Zaprt.

*
Karl Schönherr: »Zemlja«. Zvijlenjska komedija v treh dejanjih iz kmečkega življenja. Gibalo dogajanja je primarni občutek kmeta — ljubezen do zemlje, hrepenenje po lastni posesti zemlje in želja po družini in otrocih. Osebe: stari Kremen — M. Skrbnšek, Janez, njegov sin — P. Kovič, Reza, gospodinja pri Kremenovih — P. Juvanovca, Katra, dekla pri Kremenovih — Kraljeva, veliki hlapec — Gornšek, srednji hlapec — Drenovec, konjski hlapec — Bratina, hlapec — Starič, svetarnica — Rakarjeva, ledenkar — L'pah, zdravnik — Kosuta, mizar — Blaž, grobar — Plut, Režiser: M. Skrbnšek. Scena: inž. Franz. Kostumi: J. Vilfanova.

OPERA

Četrtek, 1. junija, ob 18: Manon. Red Četrtek.
Petek, 2. junija: Zaprt.

*
J. Massenet: »Manon«. Opera v štirih dejanjih (šestih slikah). Osebe: Manon Lescaut — Heybalova, Pousette — Barbičeva, Javotte — Baukarsova, Rosette — Jančarjeva, Chevalier des Grieux — Lipušček, grof des Grieux — Betetto k. g., Lescaut, Garde du Corps — Janko, Guillot de Marfontaine — M. Sanci, Breigny — Dolničar, 1. gardist — Langus, 2. gardist — Menciin, sergeant — Perko. Dirigent: dr. D. Svara. Režiser: C. Debevec. Scena: inž. E. Franz. Kostumi: D. Kačerjeva.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje

RADIO LJUBLJANA

Sprememba radijskega sporeda za danes: 20.15—21.15: Haudnova glasba, 21.15 do 22.00: V majski noči.

ČETRTEK, 1. JUNIJA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.10 do 9.00: Jutranji pozdrav; vmes od 7.30 do 7.40: poročila v slovenščini. 9.00—9.10: Poročila v nemščini. 9.10—9.20: Koračnica, napoved sporeda (nem. in slov.). 12.00 do 12.30: Opoldanski koncert. 12.30—12.45: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.45 do 14.00: Koncert Malega orkestra, vodi A. Dermelj. 14.00—14.10: Poročila v nemščini. 14.10—15.00: Vskakimo nekaj. 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15 do 18.00: Dobra volja in duru in molu. 18.45 do 19.00: Narodopisna ura — A. Merkun: Narodopisne zanimivosti iz Dobropole. 19.00—19.30: Maša pesem. 19.30—19.45: Poročila v slovenščini, napoved sporeda. 19.45—20.00: Glasbena medigra. 20.00 do 20.15: Poročila v nemščini. 20.15—21.15: Glasba ob večerni uri. 21.15—22.00: Slovenska glasba. — Radijski orkester vodi D. M. Sijanec. 22.00—22.10: Poročila v nemščini. 22.10—22.30: Glasbena medigra. 22.30—23.00: Malo kramljanja, malo plesanja. — Mali orkester vodi Dušan Prevorsek.

tudi ni dolgo sodeloval. Od 1. 1924 dalje ima v svojem ateljeju vedno po več učencev in jih uvaja v svoj slikarski svet. Zaradi mnogostanskega tehničnega zanimanja je naravno, da se Sternemovo lastno delo ne omejuje na eno vrsto, ampak da je mnogovrstno. V glavnem pa se izraža v olju, slikanju na presni zid, grafiki in risbi. V olju leži njegova glavna moč in v uspehih te vrste tudi njegov glavni pomen v zgodovini umetnostne kulture.

Dr. Stelč prikazuje nato Sternena kot stenskega slikarja, grafika in risarja, predvsem pa kot slikarja v olju in prehaja k vprašanju in karakteristiki Sternenovega impresionizma. Kot največje značilnost poudarja, da je Stern, čeprav slika z velikimi, temperamentnimi, do zveden brez reda nametanimi potezami, med vsemi našimi impresionisti najbolj odvisen od predmeta. Bolj celo ko najdoslednejši, znanstveno dognani impresionist Jama, ki menda ne napravi poteze s čopičem, ki bi je ne bil kontroliral v naravi. Ta stik z objektom je za Sternena neizmerno značilen in čeprav je svet, ki ga podaja, vestno, umetniškemu pomenu ustrezno izbran in celo prirejen, je iluzionistično skrajšan način podajanja forme pri njem najdalje razvit in pogosto bolj iluzionizem v baročnem ali poznačističnem smislu kakor v sodobnem, impresionističnem smislu. To je tudi vzrok, da je bravura slikanja pri Sternenu na prvem mestu.

Pri takem razmerju do predmeta, ki ga slika, in do problema slikarstva ni čudno, če je krona stvarstva, prvi predmet, ki smo z njim v življenju neločljivo združeni, človeško telo, nedvoumno najpomembnejši predmet Sternenovega umetniškega zanimanja. Zenski akt, portret in študija figure v prostoru so glavne oblike, po katerih ga ureščujejo v svojem slikarstvu. Vselej pa mu je slikarski problem odločen za aranzma, in tudi portret ni ni-

kdar samo posnetek modela, ampak predvsem tudi optično formalna kreacija, ki ga dviga s stopnje zasebno zanimive podobe do splošne vrednosti. Po Sternemovem naziranju namreč tudi slikar impresionist, ki dobesedno tekmuje z naravo po optično prepričljivi popolnosti svojega dela, ne sme prepisovati (abmalen) narave, ampak naj upodablja (darstellen) svoje umetniške predstave, kakor se pač ustrezno njegovemu umetniško nazornemu tipu v njem razvijajo v njemu lasten svet predstav. Za razumevanje Sternena kot slikarja in tudi kot portretista je važno ugotoviti, da je on že kot slikar impresionist nujno naturalistično razpoložen. Tip umetnika portretista v ožjem smislu pa ustreza realističnemu umetniškemu nazoru: edino slikar realist bo slikal svoj model kot polnovreden individualni predmet, zajet v njegovi osamljenosti. Naturalistu pa je tudi portret »model« del celotnega optično zaznane vrsta svet, kjer nujno gubi svoje samostojnost.

Po tej karakterizaciji prehaja dr. Stelč k sedanjim Sternenovim razstavam in navaja tri značilnosti te portretne razstave:

1. Razstava jasno kaže razvoj od »portreta« v vsakdanjem smislu v starejših primerih k naturalističnemu portretu zrele dobe, ko se portret pogosto tako približuje življenjski sliki, tako imenovanemu genreu, da je pogosto težko ločiti, kaj spada še k tej vrsti in kaj je že postalo portret. 2. Najčudnovitejši njegovi portreti so tisti, ki družijo s podobo portretiranega del okolja in odnirajo slikarju možnost, da se v svojem naturalističnem interesu ob bogastvu barvnih mikov čimbolj razmahne. 3. Zenski portreti nedvomno naključujejo moške. Zenski motiv s svojo gracioznostjo, s prevladujočo vlogo v okolici zaradi izbrane oblike in z intimno domačnostjo, ki ga čveva, namreč že po naravi bolj ustreza slikarju

Kako žive in umirajo starinska ljudstva

Ze Aristotel in Herodot poročata o prilikavah ljudstvih, ki da prebivajo v povirju Nila, toda znanost je mogla njih poročila overoviti šele v devetnajstem stoletju. Spočetka jih je smatrala za prvotne prebivalce črne celine, pozneje se je naglasi bolj k naziranjem, da pomenijo te prilikave postavbe iz rodni pojav raznih zamorskih rodov, dočim se je danes odločila spet za podmeno, da gre vendarle za ostanke pradednih afriških domaćinov. Tudi v daljni Vzhodni Aziji so našli ostanke prilikavah rodov, dali so pa ti v kakšnem sorodstvenem razmerju z afriškimi palčki, s »pigmeeji« kakor jih imenujejo, danes se ni moglo zanesljivo povedati.

Kako živijo in umirajo ta starinska ljudstva? Pokažimo to na primeru Kubujcev, prilikavega rodu iz neskončnih pragozdov na jugu Sumatre o katerem priveduje nemški raziskovalec Erwin Crobath.

V kraljestvu slonov in tigrov

Velikanska naplavna nižina, ki je domovina Kubujcev, je skoraj brez presledkov pokrita z najgostejšim gozdom, ki ga sestavljajo v glavnem do šestdeset metrov in več visoka drevesa. Toda tisoči lian in plezaki spremenijo ta gozd v fantastično, živo, nepredljivo goščavo. Široke, sem in tja zvijajoče se reke se pretakajo skozi neskončnost tega zelenega sveta, a če niso širše nego kakšnih trideset metrov, jih pokrivajo oboki iz krošenj pragozdnih velikanov. V tem somračnem svetu gomazij vseh mogočih oblik tropeskega živalstva. Črede slonov si utirajo trobeče široke gazi skozi goščavo, vedno razdirajo in napadajo nosorog stopa godrnjavo svoja samotna pota, tapirji in črede divjih prašičev se valjajo po močvirnem blatu, malajski medved pleza za medom in sadeži na vrhove dreves. Ob robih pragozdov živijo prilikavi in sambarški jeleni ter sme. Tu je tudi lovišče kraljevskega tigra, dimastega pardela ter cele vrste drugih veljih in manjših mačjih zveri. Po večno vlažnih, s trohnočo nastjo pokritih tleh se zvija brezšumno kravosce ter največja strupenjača sveta klobučarka z oranžnim vratom, ki prinaša nje pik v eni minuti neizbežno smrt. A tudi kobre in še ducat drugih njihovih strupenih sester se plazijo po sončnem zatonu na lov. Visoko v vrhovih se gugajo za vse te nevarnosti brezbržni dolgoroki gromi, ki polnijo drugače tiho džunglo ob sončnem vzhodu in pred vremenskimi preobratu s svojim odmevajočim smehom. Z nedostopnim in lagodnim mirom se po rečehasi orangutan od veje do veje ali pa čepi zamišljeno pred svojim velikanskim gnezdiščem.

Živad iz sveta žuželk

Nad vse odurna in grozljiva je mala živad iz sveta žuželk. Roji divje pikajočih mrzličarjev se spuščajo na človeka, ki stopa skozi goščavo, in mu onemogočajo drugačen odpočetek nego ob kadečem ognju. Ogabne stonoge in črni, velikanski ščipalci prežijo v preprečen lesu. Če te pičijo, ne boš občutil samo strasnih bolečin, temveč te bo mučila mnoge dni huda groznica. Divje čebele in sršeni so pripravljene vsak trenutek, da planejo z neznanostno togostjo na motilca.

Na tleh preži med odpadlim listjem najkrovočnejša vseh teh živali, večno gladna pijavka. V celih tucatnih napada človeka, ki stopa nič hudega sledeč mimo in ne obleka, ne tesno zapeti čevlji te ne ubranijo, da bi se ne prevela, tenka kakor nit, skozi očesne pri čevlji skozi nogavice in obleko ter se ločila od tebe šele tedaj, ko se je do debeline lesnika napila krvi. Ker rane, ki ti jih prazdeva, še dolgo krvavijo, je videti obleka marsikakega Evropeca že po kratkem pohodu skozi pragozd tako prepojena s krvjo kakor da se vrača težko ranjen iz hude bitke.

Ljudje čudnih postav

A v tej fantastični deželi, ki si jo marsikakšen laik predstavlja kot paradiz, živi že tisočletja, ne da bi se količikaj spremenjalo, v najbednejših okoliščinah, da se skoraj ne razlikuje od živali, kubujsko ljudstvo.

Temu ali onemu evropskemu raziskovalcu se je utegnulo dogoditi, da je stal na bregu kakšne reke, ki izginja v pragozd, pa je zdrbl nimo njega iz nekoliko bambusovih stebel sestavljen spjav, na katerem so čepeli čudne postavbe, popolnoma gole, majhne, tršate, temnejše nego Malajci. In preden se je zbral, mu je ta košček nepričakovane človeške pr-

zgodovine izginil za najbližnjim ovinkom. Bil je deležen redke prilžnosti, da je gledal Kubujce na potovanju.

V svetu večno zelenega, večno mračnega pragozda blodijo brez vsake medsebojne zveze tropiči teh prilikavcev, ki niso višji nego 138 do 150 cm. Višje organizacije, nego je družinska, ne poznajo. Pragozd je navzlic svoji navidezni bohotnosti kaj skopuški gostitelj, zato so v njem številnejše združbe ljudi že iz prehranjevalnih razlogov nemogoče. Po pet, kvečjemu po šest skupaj jih potuje v neprestanem iskanju užitnih sadov in korenin skozi njegove mračne, vlažne in molčeče samotne. Stalnih bivalšč niso Kubujci nikoli poznali. Tam, kjer jih preseneti nenadna tropška noč, si pripravijo prenočišče: vetrno steno iz nekoliko vej, ki jih vtačajo v tla, ali pa sedež iz veje, ki jo vtačajo med dve rogovili. Ta kubujška prenočišča so v resnici primitivnejša nego gnezda ki si jih pripravljajo orangutan.

Do začetka tega stoletja niso Kubujci po vsej priliki poznali niti riža niti železa, potem pa se je začela neka čudna trgovina med njimi in prebivalci redkih malajskih vasi ob pragozdnih tokih. Kjerkoli že v pragozdu, po navadi ob bregu kakšnega pritoka, odlagajo Kubujci proizvode iz goščave običajno damar in rotang, Malajci to odnašajo in zapuščajo na takšnih krajih svoje blago, riž, železo in revne nože. Soudelenci pri tej trgovini se po takšnem sploh ne vidijo, in sicer to že iz tega razloga, ker se Kubujci Malajcem boje. V prejšnjih stoletjih se je namreč dogajalo, da so ti kot fanatični mohamedanci prilikavce preganjali kakor nevernike in živali, Kubujcem pa so ostale v spominu okrutnosti, ki so jih morali tedaj prenašati.

Ubijajoča civilizacija

Po prvi svetovni vojni je prišla za ta po-zabljeni kos zemlje nova doba. Petrolej je bila beseda, ki je močvirna obrežja in molčeče

Elne Gruppe Pygmäer aus dem gletscherreichen Gebirge Ruwenzori im Zentralafrika

Skupina črnih prilikavcev z Ruwenzorija, ledeniškega gorovja v Centralni Afriki

Zažigalne bombe

Pri terorističnih napadih iz zraka se so-vražniki poslužujejo poleg eksplozivnih na-livnih peres in raznih markiranih otroških igračk tudi zažigalnih bomb iz fosforja. Po-nekod se je spričo tega stvorila legenda, ki pravi da proti bombam te vrste ni nobene-ga učinkovitega sredstva. Z drugimi besedami — tam kjer pada fosforna bomba na tla, si ljudje ne morejo drugače pomagati kakor z begom. To naziranje je docela na-pačno. Varnostni oddelki, ki so delali pot-zkuse, so zbrali celo vrsto dokazov, da ima-mo tudi proti fosfornim bombam učinkovite pripomočke.

S tem seveda ni rečeno, da je fosforna bomba nedolžna reč. Predvsem je treba upoštevati fosforjeva svojstva in vedeti, da je tam, kjer pade takšna bomba na tla, prvi trenutek najbolj kritičen. Iz bombe se po-kadijo debele, črne stene dima, ki ovirajo dihanje in tudi povzročajo, da se solzijo oči. Vse to prihaja očitno, ker je fosforja pri-mešano nekaj bencola.

Že med padanjem proti zemlji izbrzga-va fosforna bomba nekakšne fosforne kosmi-če, ki so pomešani s strovim kavčukom. Ti kosmiči se radi oprimejo sten. Kadar se poleže dim, je prav lahko odkriti ognjišča požara in te je treba takoj obravnavati z vodo. Fosfor ima namreč posebno svojstvo, da začne v suhem stanju vedno na novo goreti. Zato je treba skrbeti, da ga odstra-

pragovdove zbudila v nikoli sluteno življenje. Vseposvoda so iskali nahajališče tekočega zlata, vseposvoda so se dvigali vrtni stolpi, motorke so ropotale po rekah, najmodnejši stroji so gradili preme široke ceste v goščavo, kjer si je dotlej samo divjad krčila svoje steze, in pe-trolejske cevovode so gradili tam, kjer so se nekoč plazila samo ogromna kačja telesa. Na-selja in rafinerije so rasle iz tal. Tišine v ku-bujskem kraljestvu je bilo konec. V bližino evropskega nemira so prilikavci začeli po-stavljati svoje bedne kočice, ne kot sodelavci neke tvorne sile, temveč prej kot zajedali-čavoljo ostanke, ki so padali z bogate mize dela. Njihovega večnega beganja v lovu na živče je bilo konec, ob robu delovišč jim je bilo životarjenje lažje.

A kaj se je pokazalo? Tisočletja so žveli Kubujci v borbi za svoj obstanek najbednejše življenje, a vendar so si ga ohranili: dotk s civilizacijo, ki jim je prinašala lažje življenjske pogoje, pa jim je postal usode. Sedaj iz-umirajo, vzrok pa so pred vsem bolezni, ki jih prej niso poznali: gobavost, sifilida in črne kože pa seveda tudi opij in alkohol. Tako iz-ginjajo, še preden nam je uspelo, da bi si jih dobro pogledali pod znanstvenim povečalnim steklom. Maljši med njimi že ne vedo več o brezkončnih pohodih svojih očetov in mater skozi goščavo. Še malo in ne bo mogoče pro-ucevati niti njihovega jezika, ki ga sicer sko-raj ni mogoče smatrati za človeški jezik. Ko-šček človeške pragozdovine žalostno propada in le neke daleč od vsakega petrolejskega po-lja in cevovoda, v divjih, samotnih pragozdnih soteskah Barisanskega gorovja se bodo nemara še nekaj časa ohranili tropiči ubogih, v stal-nem strahu in večni lakoti živčih Kubujcev, ki pa bodo nemara bolj srečni nego njihovi soplemenjaki, ki niso mogli imeti v sebi moči, da bi v enem pokolenju premostili prepad starih tisočletij.

Hudobni aga

Kakšnih sto petdeset let je tega, ko je vladal na nekem arabskem ozemlju hudoben turški aga. Vsem, ki so bili tako nesrečni, da so spadal med njegove podanike, je dajal čititi svojo oblast, tako da je vsakdo molil k Bogu, naj bi okrutneža vzela smrt. Samo neka stara ženska je molila za njegovo zdravje in dolgo življenje. Turki je vedel prav dobro, kako misli ljudstvo o njem, in njegovi ogleduhi so mu poročali tudi o čudaki starki.

Nekega dne je sedel na svojega konja in odjezdil dva dni daleč, da je dospel do njene kočice. Groza ji je planila v kosti, ko je zagledala okrašenega jezdeca, ki je dirjal v oblika prahu proti njeni koči. A ko je pred nje-nimi vrati konja ustavil, se od strahu ni mogla zbrati. Vstala je z male lesene klepi, na kateri je bila sedela ob kolovratu.

»Pomozi Bog! je pozdravil aga. »Ali veš, kdo sem?»

»Ne verjamem, da bi vas bila kdaj videla,« je odgovorila starica oklevaje, »pa kdo naj bi bil, če ne aga? Vaše ime poznam in vem tudi za vaša dejanja.«

»Če me tako dobro poznate, starica, me tem bolj preseneča to, kar sem slišal o tebi,« je dejal oblastnik. »Vem, da me nevarno srbsko ljudstvo samo preklinja in mi želi skorajšnje smrti. Samo ti prosim Boga za moje zdravje in dolgo življenje. Čemu to delaš? Ne morem se spomniti, da bi ti bil kdaj kaj dobrega storil.«

»Gospod, dovoli mi molčati in mi daj mir!« je prosila.

»Ne govori o tem! Dva dni daleč sem jahal do sem, da čujem tvoje besede. Odgovori na moje vprašanje! Ne bo ti žal.«

Tedaj se je starica opogumila in spregovorila: »Če že mora biti, tedaj vam bom povedala. Stara ženska sem in mnogo, mnogo let že nosim breme svojega življenja. Prav dobro se spominjam, da je pred nedavnim časom vladal tukaj neki aga, ki je bil tako hudoben, nečloveški in krvoželjen, da je vse tarnalo, čes: Bog nam je poslal najhujšo nadlogo, kar jih more človek prenesti. In vsi smo molili k Bogu, da bi nas rešil tega mučitelja ter ga ubil. Nebo je uslišalo našo prošnjo in hudobni aga je umrl. To je bil vaš ded, gospod. Po njegovi smrti se je zgodilo nekaj, česar ni bil nihče pričakoval: dobili smo novega ago, ki je bil še slabši nego prejšnji. Stotine mož, žena in otrok je mučil, da so umirali, in zadnjo paro je pobral tistim iz žepa, ki jih je pustil živeti. Spet so ljudje molili vseposvoda, naj bi nas Bog rešil tega strašnega besneža. In spet nas je nebo uslišalo ter ga pokončalo. To je bil vaš oče, gospod. A česar si ni mogel nihče misliti niti v sanjah, to se je zgodilo: prišel je nov aga, ki je bil še okrutnejši nego njegova prednika. To ste vi, gospod. In zato ne molim kakor drugi za vašo smrt, temveč prosim Boga, naj vam da dolgo življenje. Kajti kaj bo moralo ljudstvo pretrpeti šele pod vašim naslednikom!«

Agar ni spregovoril besede, ko je končala. Izvelje je mojanjo zlatnikov ter jo vrge starki v naročje.

Potem je odjezdil počasi proti domu.

Zaščita pred letalskimi napadi

1. Po znaku alarma je prepovedano gledati skozi okna, postajati po balkonih, dvoriščih in vežah.

2. Nadzoruj od časa do časa sam, če je za-temnitev tvojega stanovanja v redu. Pojdi iz hiše in se prepričaj, če iz stanovanja ne prihaja kaka svetloba. Poškodovane zatem-nitvene naprave popravi takoj.

3. Nespretni so oni, ki se smejejo tistim, ki se vestno držijo navodil za zaščito pred letalskimi napadi, ker se ravno njim lahko zgodi, da bodo brdiko obžalovali svojo ne-umestno junaštvo in vsevednost.

4. V zaklonišču naj bo obnašanje posameznika še bolj pazio, ker so ljudje nervozni in nestrplni. Vedno misli na to, da ne storš svojemu bližnjemu ničesar, kar ne bi bilo povšeči Tebi samemu! — Vpitje, sprehajanje, pritrjevanje, neumestne šale ne spadajo v zaklonišče.

5. Ali niste pomislili, da drugim ovrtae vstop v zaklonišče, če se postavite pred vhod z namenom, da v svojo zabavo nadzi-rate, kdo vse prihaja v zaklonišče.

6. Zavedajte se, da če v devetindevetdesetih primerih morda ne bo dejanskega napada sovražnih letal, se enkrat lahko zgodi, da bo zares. Zato ne tizvajate usode in držite

Čitajte in skrbno zasledujte opozorila in navodila o zaščiti pred letalskimi napadi, ki izhajajo dnevno v časopisju. Ne pozabite na te objave ter se točno ravnajte po njih!

zapestju ali objamejo čez vitki pas in polne boke... Molče se brani nesramne trojice, zala lica so ji rdeča kakor mak, usta stisnjena od srda, odkritorsne oči pa se boré s solzami... Vsi trije so pijani in z vsakim kozarcem, ki ga v dušku zmeneja vase, še bolj predrzni... On pa, ki jih in skromen sedi v kotu, je za-ljubljen in nepokvarjeno mladenko. Nikakor ne more odtrgati pogleda z nje. Dekle vé, da jo tiho ljubi. Kadar se kradoma ozre po njem in vidi, kako jo občuduje, še temneje zardi in se mu iskreno, komaj opazno izpodbujajoče nasmehe...

»Hej, deklina!« je zarohnel debeleoglavi de-ec, ki je očitno imel največ denarja. »Pijače na mizo, takoj! In je zdobil čašo...«

Deklina je segla po steklenici, ki je prazna stala sredi mize, da bi izpolnila naročilo, a nje-gova odurna, kosmata roka jo je objela okrog pasu in jo potegnila k sebi, da je omahnila na njegova kolena. Preden se je zavedla, jo je divje poljubil na stisnjena usta... Ostala dva sta se zakrohotala, mladenka pa je krknila in se s poslednjimi močmi iztrgala njegovim po-hotnim rokam ter zbežala iz sobe.

Potem se ni več vrnila. Vino je prinesel krč-mar in mrko je gledal. Njegovo vedenje je neotesano trojico razsrdilo.

»Kje je domisljajka?« je izzivalno vprašal tisti, ki je bil najbolj predrzen.

»Ne bo je več,« je odločno rekel krčmar.

»Zakaj ne?« je grozeče iskal oni. »Smo mar razbojnik? Takoj naj spet pride!«

»Nikoli!« je pribil oče.

»Mora priti!« je zatulil razgrajč in treščil s steklenko po mizi, da se je razletela in se je tekočina razlila.

»Ven!« je odločno velel gospodar. »Takoj plačajte in ven!«

Križanka št. 40

Vodoravno: 1. nemška dežela, prej kraljevina, 7. staroegiptska sveta ptica, 8. pripadnik staroindijanskega vladajočega rodu, 10. nikalnica, 11. kratka k datumu tekočega leta, 12. razcvetje, tudi sestavlje-no plodišče, zlasti pri travnih rastlinah, 13. štirje enaki samoglasniki, 14. bogato fe-ničansko mesto, 15. tenke veje, 17. obla-čilni kos, 19. pripadnik še živečega keit-skega naroda, 21. grozovit, 22. pisci leto-pisov.

Navpično: 1. veliki cerkveni prazni-ki, 2. svetopisemski umorjenec, 3. osebni zaimek, 4. pomoč, navzočnost (tujka), 5. sibirski Rusi, 6. uradni spisi, 9. prisilna vzdrževalnica, zlasti ločenemu zakoncu, 16. zaposlitve za razvedrilo, 18. aktualna reka, pritok Donave, 20. glavni števnik.

RESITEV BINKOSTNE KRIŽANKE

Vodoravno: 1. koza, 4. mlad, 7. Lot, 9. Izja, 11. ime, 12. ml., 13. somi, 15. uk, 17. lenta, 19. Mimi, 21. onako, 22. grom, 25. koc, 27. materija, 29. Re, 31. melone, 33. an, 34. anekdota, 37. j. n, 38. nato, 41. an, 42. Ob, 43. Al (um-nij), 44. Uroš, 46. aa, 47. krt, 48. že, 50. Tine, 53. Sora, 55. vl, 56. ave, 60. kan, 61. raben, 64. vloga, 66. on, 67. kot, 69. pop, 72. ora, 73. gl. (gla-gol, glej), 74. Orle, 75. podlo, 78. brinje, 80. kdo, 82. lobanja, 85. če, 87. ogrod, 89. ep, 90. Nivea, 92. Tobruk, 94. Ada, 95. oje, 97. an, 98. let, 101. el, 102. Asirel, 103. Dolenjsko.

Navpično: 1. Kilimandžaro, 2. one, 3. ze-nit, 4. ml., 5. as, 6. dom, 7. lim, 8. tu, 9. zlato, 10. slovenščina, 12. magra, 14. mi-krob, 16. kocen, 18. rojenje, 20. i, k, 23. lna, 24. mak, 26. o, m, 28. Ana, 30. et, 32. njo, 35. do, 36. a, a, 39. ta, 40. ost, 44. ura, 45. rt, 47. krov, 49. Elva, 51. Inn, 52. n. r., 53. so, 54. on, 55. vaga, 57. Ebo-li, 60. koran, 62. en, 63. pol, 65. lo, 67. kreč, 68. tek, 69. po, 70. odlok, 71. plod, 73. Grčija, 74. oj, 75. pograd, 76. Ob, 77. kapalo, 78. Brno, 79. Noe, 81. dob, 83. ar, 84. jedeč, 86. et, 88. runo, 91. ves, 93. Os (mij), 96. l. c. (loco citato), 98. le, 99. en, 100. t. j.

se danih navodil! Predvsem takoj po danem znaku alarma v zaklonišče!

7. Držite se navodil službočega organa! S tem, da si ga prevaril, ko te je napotil v zaklonišče, pa si mu za hrbtom ušel, nisi škodoval njemu, pač pa se lahko zgodi, da sebi.

8. V zaklonišču najmanjši odstopilo sedeže strešjim, zdravi bolnikom in moški ženam, saj to je eno osnovnih pravil dobre vzgoje!

DOBRA KNJIGA

prilavlja za mesec junij slavno delo ve-likega danskega pripovednika JENSA PE-TRA JAKOBSENA, ki ga s tem prvič v knjižni obliki predstavljamo Slovincem:

„MARIJA GRUBBEJEVA“

To izredno, klasično umetno literature XIX. stoletja, ki se bo uvrstila med naj-bolj priljubljene izdaje naše zbirke, so zaradi njene vsebinske pestrosti in slo-govne naravnosti primerjali s staro stensko preprogo, pretkana s podobami v zlatu in v svilu. Ves čar nordijske renesanse je raz-lit nad to knjigo o hrepenenju in usodi nerazvržene, a k višjemu stremenje žene; značaj in zapletki so opisani tako živo in zanimivo, da knjige ni mogoče odložiti brez občutka hvalečnosti do pisatelja, ki nam je razodel toliko svoje zrele živ-ljenjske izkušnje.

Knjiga je že v tisku, prevedel jo je B. Stopar.

M. V.:

Morje

Skozi globoko, v trde kraske skale zarezano sotesko se plazi dolga kača. Divje puhajoč in skajajoč se počasi vzpenja po klancu, se krčevito zvija in neprestani stresljaji pretresajo njeno iztegnjeno vretenčasto telo. Zarjavele kosti neprestano škripajo. Škratjo, cvilijo in ječi, kakor da bi se pošast zvijala v smrtnih krčih. Vroče opoldansko sonce neusmiljeno pripeka, njegovi žarki kakor peklenški plamen ližejo po razbeljenih skalah, osušeni in pustih, in po hrstu ropotajoče in klopotajoče kače...

V predzadnjem vagonu visi ob malem, gosto zamreženem oknu človek in s široko odprtimi očmi zré na planu. Mrzle potne kaplje mu pokrivajo čelo in še mlada lica, obraz mu je naguban od napora, saj že dolgo uro tako visi in gleda, gleda za bežečo pokrajino... Nobene-ga predmeta nima, da bi ga postavil pod noge, viseti mora, če hoče gledati skozi okne... A on ne čuti utrujenosti, ne čuti, da so mu otrpnile roke, da mu v senč sliovito raz-bija... Saj to so kolesa. V odmerjenih, krat-kih presledkih, prav tako kakor srce, razbijajo po tiri. Stare stene zaprtega živalskega voza sumljivo škripajo, ječe, se vdajajo... A kaj zato, da je le okence odprto, skozi katerega lahko gleda po znani zemlji...

Celih dvanajst let je minilo... Kako dolgo je to, kako neskončno dolgo... Takrat, ko je zapuščal kot nezkušen mladec sinje morje, je rekel: čez dvanajst dni se vrnem, morje, samo dvanajst dni ti bom nezvest, samo dvanajst, potem se vrnem, da bom lahko spet stal na obali in zrl v tvoje valove, prav do roba obale bom stopil, da mi boš najugovjito in prešerno lahko omočilo obutev... Dvanajst dni je pre-

Mo. Potem dvanajst tednov. Prešlo je dvanajst mesecev. In dvanajst mesecev je komaj eno leto... Zmeraj si je obetal. Najprej: prihod-nji mesec, potem: prihodnje leto... In tako se je čas odmikal. Za celih dvanajst let se je odmaknil. Kaj vse se je medtem pripetilo... Padali so ljudje, slabili in junaki, na njih me-sta so stopali drugi, padale so države in na-stajale nove... Vojne, velike vojne so se raz-plamtele po zemlji in spet ugasile. Narava se je razsrdila in sproščeno učenvala sadove člo-veškega truda, pa se je spet pomirila. Morje je ostalo... Venomer pljuska z nemirnimi va-lovi na breg malega zaliva in čaka, kdaj se bo povrnil nezvesti sin...

O ne, on ni nezvest! Še zmeraj gori v njem isti ogenj, še zmeraj silno in nepotesljivo hre-peni po morju. Tega ognja, te ljubezni niso mogla pogasiti mrzla leta, ki so se kakor lede-ne gore kopičile okrog njega... In vendar, da gre šele danes morju nasproti, se mora zahva-liti zgolj nesrečnemu slučaju...

Zdrnil se je ob okencu, da bi bili odmrli prsti skoraj popustili. Zamegilo se mu je pred očmi, živopisna pokrajina je izginila... Iz-premenila se je v zakajeno sobo predmestne pivnice. Tudi sonca ni več, le šibka stropna svetilka meče medlo svetlobo po mizah. Bučni glasovi odmevajo po tesnem prostoru, sliši se zmerjanje, kričanje, nazdravljanje, trkanje s kozarci, razbijanje s steklenicami... Mlada, lepa gostilničarjeva hčerka spretno streže vsil-jivim gostom... Tam pri sosodni mizi sedi trojica odurnih možikov. Njene gole noge in roke, bele in polne, so v blede svetlobi še va-bljivejše in žgo njih pohotne oči... Predomno jo merijo in nesramno ogovarjajo... Zmeraj znova naročajo, da mora mladenka k njihovi mizi in da jo mimogrede pogledajo po belem

pa so ga že potiskali skozi vrata. In ko je bil že zunaj, se je v njem nekaj sprožilo.

»Ne!« je krknil z nečloveškim glasom. »Ne! Ni res!«

Pogledal je nazaj in videl nesrečno mlade-nko na pragu.

»Ne!« se je za trenutek iztrgal iz orožniko-vih rok. »Na svojo ljubezen do tebe prisegam, da nisem bil jaz.« Niso mu pustili dalje go-voriti. In ona, ki je na en mah izgubila očeta in njega, ki ga je skrivaj že dolgo plaho hju-bila, mu je zaklicala z jasnim, v joku se lome-čim glasom:

»Verjamem, dragi, vem, da bi nikdar ne mogel...«

Dolgi so bili dnevi v preiskovalnem zaporu.

In potem obsodba. Dvanajst let...

Ali ne vleče lokomotiva z manjšim napo-rom? Seveda! Saj je že vrh grebena. Še en ovinek. Da bi le ne bilo tako vroče. Vsa go-zdovi da bi bili ob progi. Same skale, razrite, razmetane skale... Tam daleč spodaj pa je podoba, ki si jo je tako srčno želel videti. Na nji so bele ptice... Ne! Saj to niso ptice! Bele jadrnice režejo valove... Tik ob obali plove majhen parnik. Iz visokega dimnika se dvigajo temnosivi oblaki dima. Za njim pa ostaja dolga brazda.

Morje...

Tvoj sin je prišel, da te spet vidi, od daleč te pozdravlja... Ali čutiš njegov blizino, morje, ali več, da je tu?

Oči so se mu skalele.

In od morja je zavelo hladno in ovežu-če v prdnav...

Brez moči se je zgrudil na trda tla in za-juka kakor otrok.

Obvestilo uprave policije

V teh dneh bodo organi policijskih stražnic dostavljali po hišah ljubljanskega mestnega področja dvojice tiskovin, in sicer: »Hišni seznam stanovalec« in »Seznam osebe, zaposlene v obratstvu«. Prvo tiskovino prejme hišni lastnik oziroma hišni upravitelj, drugo tiskovino pa lastnik obrata oziroma obratovodja.

V prvo tiskovino »Hišni seznam stanovalec« naj se vpišejo vsi hišni stanovaleci po abecednem redu. (Naprej se vpiše družinski poglavar, nato njegova žena in za njo po starosti vsi otroci in končno vse ostale osebe, ki žive v družini v skupnem gospodinjstvu.) Hišni gospodar oziroma upravitelj mora vpisati vse najemnike in podnajemnike ne glede na to, ali biva doleteni stanovalec v Ljubljani stalno ali samo začasno, t. j. vpisani morajo biti vsi stanovaleci, ki točasno stanujejo v hiši razen začasnih hotelskih gostov.

Drugo tiskovino so dolžni izpolniti lastniki obratov ali obratovodje. Vanjo naj vpišejo vse obratne osebe, zaposlene v obratu določen čas dneva, ko se nahaja izven svojega stalnega bivališča.

Po preteku enega tedna bodo policijski organi pobrali izpolnjene tiskovine.

Ti seznamni so namenjeni za sestavo pomožnih okrožnih prijavnih kartotek, zato morajo biti tiskovine izpolnjene čitljivo s črnilom z vsvo vestnostjo in natančnostjo.

Hišni lastniki, upravitelji, lastniki obratov in obratovodje so odgovorni za to, da bodo v seznam vneseni prav vsi hišni stanovaleci oziroma vse obratne osebe in ne sme biti prav nihče izpuščen.

V primeru, da hišni lastnik oziroma lastnik obrata ne bi prejel tozadevnih tiskovin, naj se obrne na pristojno policijsko stražnico, v katere okolišju stanuje oz. izvršuje svoj poklic.

Obvestila

Slovenskega Rdečega križa

Zahvala. Rodbina Skuhala L. je darovala Lir 200 v počastitev spomina blagopok. gospe Ive Širca, Zagreb; sostanovalec blagopok. g. Jakoba Kremžarja pa namestno venca na njegov grob Lir 230. Prisrčna hvala!

Pozivi. V poljedelovalnem oddelku. Marjini trg 5, se naj pri referentu III zglase naslednji: rodbina Faller, Mauser Marija, Sedelj Tončka, Tratar Josipina, Vasič Milutin in Grila Fani.

Socialna pomoč

Iz pisarne Socialne pomoči smo prejeli: Socialna pomoč nujno potrebuje dva dobro pisana stroja. Če je kdo pripravljen stroj prodati ali pa posoditi proti odškodnini, naj to sporoči pisarni Socialne pomoči, Gosposvetska ul. 2/I.

Za informacije glede Socialne pomoči kličite: 47-57!

Prostori Socialne pomoči so na Gosposvetski ul. 2/I.

SPORT

V nekaj vrstah

— 40 let mednarodne nogometne federacije. Te dni proslavlja FIFA (Federation International Football Association ali mednarodna nogometna zveza) 40-letnico obstoja. Pred 40 leti so zastopniki Francije, Španije, Belgije, Danske, Švedske, Holandske in Švice v Parizu ustanovili to vrhovno nogometno organizacijo. FIFA je ena najbolj delavnih mednarodnih sportnih zvez in njena zasluga je, da se je nogomet razvil do današnje priljubljenosti. FIFA je v zadnjih 15 letih razpisala tudi več svetovnih prvenstev: leta 1930. v Urugvaju, kjer je sodelovala tudi reprezentanca bivše Jugoslavije; leta 1934. v Italiji in l. 1938. v Franciji. Predsednik FIFE je od leta 1921. neprestano Francoz Jules Rimet. Generalni tajnik je Nemec dr. Schrieker. Odboru se je posvečilo, da je vključil vojni vihr hranil svoje delovanje neokrnjeno, kar v prvi svetovni vojni ni uspelo. FIFA šteje okrog 50 članic - držav z vseh celin sveta.

— Kakšna bo letošnja lahkoletilska sezona v Nemčiji? Zaradi sporeda letošnje lahkoletilske sezone so se oni dan sestali v Draždah lahkoletilski predstavniki okrožij. Sestanku je predsedoval dr. V. Halt, znan po svetu kot odlični organizator olimpijskih iger v Ga-Pa in Berlinu leta 1936, ki je predložil navzočim važne in spričo današnjih razmer negotibe spremembe in omejitve. Nemška lahka atletika bo sicer v petem letu vojne — v prvi svetovni vojni je sport po vsem svetu počel — nekoliko omejena in sporedi manj obširni, toda nikakor ni računati za nazadovanje lahke atletike, kajti stremenje bo šlo za čim boljimi uspehi poudarjev kakor tudi moštev. Posebna pozornost bo veljala vojnim poskodbencem, ki bodo pritegnjeni v sportno udejstvovanje kot sodniki, če ne bodo sposobni za aktivni sport. Ženska lahka atletika bo letos v polnem razmahu in niti najmanj ne bo zastajala za delavnostjo prejšnjih let.

Usoda pri telefonu

Roman

»Na to zapleševa valček sprave,« mehlija se predložil gospa Kristina in položila na gramofon ploščo z lepim, starim Straussovim valčkom. Mladina se je že poslovila, in ko se vrnila v hladnico, najdeta prostora domačih prazne. Malce čisto se spogledata.

»In tako sva srečno sama, kakor prava zaljubljena dvojica v vrtni lopi,« udari Meisinger na šalivno struno. Kristina nalije ostanek bovine, in kozarca se z zvoničkim jeklom dotakneta drug drugega.

»Na vaše zdravje, gospa Kristina, in na zdravje vaših krasnih sinov!«

Prikima mu, a takoj nato je videti, kakor da se bori sama s seboj, pa se ne more odločiti. »Veliko prošnjo imam do Vas,« pravi s tihim, skoraj slovesnim glasom. »V vsakdanjem življenju, med drugimi ljudmi, je najbrže ne bi nikoli spravila čez ustnice, toda v uri, kakršna je ta...«

»Prosim, veselilo bi me, če bi vam mogel v čemerkoli ustreči.«

»Ali hočete biti meni in mojima 'antom prijatelj, gospod Meisinger, reči hočem, resničen, odkrit in zanesljiv prijatelj v vseh življenjskih okoliščinah?«

On jo prime za roko in jo stisne. »Rad,

— Novi lahkoletilski izidi iz Nemčije in Holandske. Četrto lahkoletilsko slavje VFL Marathona iz Krefelda je dalo nekaj prav dobrih rezultatov, med drugimi naslednje: v skoku v višino je uspel Langhoffo skok 188 cm; v teku na 800 m je dosegel za začetek sezone izborni čas Liders z 1:58,1 min.; na 100 m je dosegel Schochow 11 sek. in na 200 m 22,6 sek.; Scholz je skočil v daljino natančno 7 m in zmagal v teku na 400 m z 51,8. V tekmovalstvu dam je zmagala Domagala v teku na 100 m z 12,7 sek. in tudi v teku na 80 m z zaprekami v 12,7; tudi v daljino je bila prva s skokom 5,44 m. V višino je bila najboljša Pagalies (Duisburg) z zmazko 154. — Holandčanka Fanny Blanker je dosegla 1,65 m v skoku v višino in zmazala tudi na 100 m v času 11,8. A.P. Mesink je bila prva v metu krogel z metom 12,40 m in v metu diska s 40,66 m. Slikhuis je dosegel v teku na 1500 m 3:39 min.; Zwaan pa v teku na 100 m 10,8. — V Freiburgu se je pred vsemi uveljavil Lehmann, ki je pretekel najkrajšo progo na 100 m v 10,6 sekunde pred Albertom z 10,8, ki je zmagal v skoku v daljino s 7,23 m.

Mali oglasi

Službe išče

DEKLE išče delo v slaščičarni. Pomaga bi tudi v gospodinjstvu. Naslov v ogl. odd. Jutra. 12676-1

Službo dobi

KUHARICO, samostojno v kuhinji in pospravljanju sob, išče boljša plačila. Plača in hrana zelo dobri. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dajša sprave«. 12842-1a

GOSPODINJSKO pomočnico iščem za svojo sestro, ki boljši družini, proti dobri plači in oskrbi. Naslov v ogl. odd. Jutra. 12584-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem od 10. do 12. ure, v središču mesta. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13168-1a

GOSPODINJSKO pomočnico sprejemam k samostojni gospi. Plači dobi, delo lahko. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13189-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a

POSTREZNICO pošteno, iščem, ki bi doma, sprejemam v trgovino. Naslov v ogl. odd. Jutra. 13240-1a

POMOČNICO in pomočnico, ki bi v pomoč v gospodinjstvu, sprejemam. — Novak, Cesta v Mestni log št. 8. 13237-1a